

Druhá celková aktualizace Regionálního plánu pro plánovací region Horní Lužice-Dolní Slezsko

Překlad textových ustanovení a vybraných odůvodnění a příloh Regionálního plánu

Tiráž

Vydavatel: Regionální plánovací svaz Horní Lužice – Dolní Slezsko.
Löbauer Straße 63
D-02625 Bautzen
Telefon +49 3591 67966 0
Telefax +49 3591 67966 69
E-Mail info@rpv-oberlausitz-niederschlesien.de
Internet <https://www.rpv-oberlausitz-niederschlesien.de>

Obsah

Úvodní poznámky	
I. Koncepce pro trvalé uspořádání a rozvoj regionu	
II. Cíle a Zásady územního plánování	
1 Regionální územní a sídelní struktura	
1.1 Centrální obce a sdružení	
1.2 Obce se specifickými funkcemi	
1.3 Obslužná a sídelní jádra	
1.4 Spojovací a rozvojové osy	
2 Regionální rozvoj	
2.1 Území se specifickými potřebami	
2.2 Přeshraniční spolupráce	
2.3 Regionální kooperace a interkomunální spolupráce	
3 Rozvoj sídel a hospodářství	
3.1 Sídla	
3.2 Živnostenské a průmyslové podnikání	
3.3 Obchod a služby	
3.4 Cestovní ruch a rekreace	
4 Doprava	
4.1 Silniční a cyklistická doprava	
4.2 Kolejová doprava a železniční infrastruktura	
4.3 Veřejná hromadná doprava osob	
4.4 Letecká doprava	
5 Ochrana volné krajiny a rozvoj volné krajiny	
5.1 Rozvoj a sanace krajiny	
5.1.1 Části krajiny, vyžadující sanaci	
5.1.2 Oblasti krajiny se zvláštními požadavky na využití	
5.1.3 Obnova využití území těžby surovin	
5.2. Ochrana kulturní krajiny	
5.3 Druhá ochrana a ochrana biotopů, plošný systém biokoridorů	
5.4 Ochrana vod	
5.4.1 Ochrana podzemní a povrchové vody / zásobování vodou	
5.4.2 Preventivní ochrana proti povodním	
5.5 Ochrana a rozvoj oblastí, významných pro klima sídel	
5.6 Regionální zeleň a pásy zeleně	
6 Využití volné krajiny	
6.1 Zemědělství a rybářství	
6.2 Lesní hospodářství	
6.3 Zajištění surovin	
6.4 Zásobování energiemi a obnovitelné zdroje energií	
6.5 Obrana	

Regionální specifika.....7 **Lužicko-srbská sídelní oblast**.....**Anhänge**.....**Příloha 3 (Glosář odborných pojmů)**.....**Příloha 5 (Zpráva o vlivech na životní prostředí)****Součástí návrhu konceptu jsou následující mapy****Mapy ustanovení****měřítko**

Mapa „Struktura území“ 1 : 400.000

Mapa „Využití území“ 1 : 100.000

Mapa „Péče o krajinu, sanace a rozvoj krajiny“ 1 : 100.000

Mapa „Velkoplošný systém biokoridorů a regionální pásy zeleně“ 1 : 100.000

Přehledné mapy**měřítko**

Mapa „Centrální obce a spádové oblasti“ 1 : 400.000

Mapa "Dílčí území se specifickými výzvami pro další rozvoj" 1 : 600.000

Mapa „Volný čas, rekreace, cestovní ruch“ 1 : 350.000

Mapa „Členění krajiny“ 1 : 400.000

Mapa „Potenciální plochy pro využití větrné energie“ 1 : 100.000

Mapa „Lužicko-srbská sídelní oblast“ 1 : 400.000

Úvodní poznámka

Legislativní rámce, úkoly a obsah regionálního plánu

Regionální plánovací svaz Horní Lužice - Dolní Slezsko je jako přizovatel regionálního plánu podle § 4 odst. 1 Saského zákona o zemském a územním plánování (SächsLPlIG) povinnen pořádit pro své plánovací území regionální plán. Plánovací region je tvořen okresy Bautzen a Görlitz. Regionální plán sleduje časový horizont cca 10 let.

Podle § 4 odst. 1 věta 3 Saského zákona o zemském a územním plánování (SächsLPlIG) musí regionální plán respektovat žádoucí vývoj Svobodného státu Sasko, který v první řadě vyplývá ze Zemského rozvojového plánu 2013 (Landesentwicklungsplan, LEP). Regionální plán prostorově a věcně upřesňuje Zásady územního plánování podle § 2 zákona o územním plánování (ROG) a Cíle a Zásady Zemského rozvojového plánu 2013 a to na základě vyhodnocení stavu přírody a krajiny a rozvoje území. Cíle a Zásady, konkrétně upravené v Zemském rozvojovém plánu 2013, nejsou s výjimkou obsahu, potřebného k pochopení, v Regionálním plánu samostatně uvedeny. Pořízení návrhu Plánu kromě toho reflektuje rámcové podmínky, které se vůči první celkové aktualizaci Regionálního plánu 2010 změnily, a vývojové tendence, které jsou po dobu platnosti Regionálního plánu patrné. Tomuto procesu prověřování a zvažování byla podrobena rovněž v Regionálním plánu obsažená ustanovení. Výsledkem celého procesu má být závazný územní plán, řešící skutečnosti, pro které byly na regionální plánování zákonodárcem přeneseny kompetence, a které dosud nejsou upraveny zákonnými předpisy nebo jinými závaznými plány.

Regionální plán obsahuje ustanovení v podobě Cílů a Zásad územního plánování. Normativní závaznost Cílů a Zásad vyplývá z §§ 4 a 5 zákona o územním plánování (ROG) a z odborných předpisů (například § 1 odst. 4 stavebního zákoníku (Baugesetzbuch, BauGB), § 48 odst. 2 věta 2 spolkového báňského zákona (Bundesberggesetz, BBergG).

Textová část obsahuje textová ustanovení (Cíle a Zásady územního plánování) pro plánovací region Horní Lužice - Dolní Slezsko včetně jejich odůvodnění podle § 7 odst. 5 zákona o územním plánování (ROG). Cíle územního plánování jsou označeny písmenem „C“. Zásady územního plánování jsou označeny písmenem „Z“. K textové části Regionálního plánu je připojen glosář s vysvětlivkami významných, v Plánu použitých odborných pojmů územního plánování. Mapová část obsahuje mapy s grafickými ustanoveními a vysvětlující mapy, které slouží pro znázornění. Odůvodnění grafických ustanovení je integrováno do jednotlivých kapitol Plánu.

Primární integrace rámcového krajinného plánu

Podle § 6 odst. 4 věta 2 Saského zákona na ochranu přírody (Sächsisches Naturschutzgesetz, SächsNatSchG) přebírá regionální plán rovněž funkci rámcového krajinného plánu. Touto tak zvanou primární integrací je zajištěno, že obsah rámcového krajinného plánování, který je pro územní plánování relevantní, může být po odhlášení s ostatními plány a opatřeními významnými pro území, pomocí Cílů a Zásad zajištěn z úrovně územního plánování. Zbývající obsah rámcového krajinného plánu, jehož závaznost vyplývá z § 6 odst. 3 Saského zákona na ochranu přírody, je k Regionálnímu plánu připojen.

Posuzování vlivu na životní prostředí

Podle § 8 zákona o územním plánování (ROG) a § 2 Saského zákona o zemském a územním plánování (SächsLPlIG) je v případě pořízení nebo změny územních plánů nutno provést posouzení jejich vlivu na životní prostředí. Prakticky se přitom jedná o posuzování vlivů koncepcí a plánů na životní prostředí (SEA) ve smyslu ustanovení v § 2 odst. 10 zákona o posuzování vlivu na životní prostředí (Umweltverträglichkeitsprüfungsgesetz, UVPG), případně § 2 odst. 2 Saského zákona o posuzování vlivu na životní prostředí (SächsUVPG). Posuzování vlivů plánů a koncepcí na životní prostředí (SEA) je přitom podle § 48 zákona o posuzování vlivu na životní prostředí (EVPG) prováděno podle zákona o územním plánování (ROG).

Ve zprávě o vlivu na životní prostředí je přitom nutno popsat a vyhodnotit předpokládané významné vlivy provedení územního plánu na předměty ochrany, které jsou pro životní prostředí relevantní. Jelikož regionální plán současně přejímá rovněž funkci rámcového krajinného plánu, dokumentuje zpráva o vlivu na životní prostředí stejnou měrou i posuzování vlivu rámcového krajinného plánu na životní prostředí. Podle § 2 odst. 2 Saského zákona o zemském a územním plánování (SächsLPlIG) zahrnuje posuzování vlivu na životní prostředí současně posouzení vlivu na cíle ochrany lokalit významných pro Společenství (EVL) a evropských ptačích oblastí (SPA). Cíle (C) a Zásady (Z) Regionálního plánu byly stanoveny s přihlédnutím k závěrům Zprávy o vlivu na životní prostředí.

Tato Zpráva je přiložena k Regionálnímu plánu jako samostatná část odůvodnění.

Vztah mezi Regionálním plánem a hnědouhelnými plány

Podle § 5 odst. 1 Saského zákona o zemském a územním plánování (SächsLPlIG) jsou pro každý hnědouhelný lom jako dílčí regionální plány pořizovány hnědouhelné plány. V případě povrchových dolů, ve kterých byla těžba ukončena, se tyto plány pořizují jako rámcové sanační plány. Obsah těchto plánů vyplývá z § 5 odst. 2 Saského zákona o zemském a územním plánování (SächsLPlIG). V tomto smyslu je nutno kromě Cílů a Zásad regionálního plánu, případně rámcových sanačních plánů, zohlednit rovněž ustanovení těchto hnědouhelných plánů. V současné době existují tři

závazné hnědouhelne a 13 závazných rámcových sanačních plánů (viz Příloha 2 Stav řízení k hnědouhelným plánům podle § 5 SächsLPIG).

Paralelně s aktualizací Regionálního plánu pořídil Regionální plánovací svaz dílčí aktualizace pro 12 rámcových sanačních plánů, předmětem těchto aktualizací bylo stanovení hranic "oblastí výchozího vymezení". Oblasti "výchozího vymezení" v podstatě zahrnují oblast záboru krajiny povrchovým dolem, případně oblasti, bezprostředně s dolem sousedícími, a oblasti, které jsou dolem, případně rekultivací dotčeny a tím tedy jádrovou oblast (post)hornického ovlivnění a vývoje. Po ukončení celého procesu pořizování dílčích aktualizací jsou pro textová a grafická vymezení forem využití území uvnitř oblastí "výchozího vymezení" i rozhodující rámcové sanační plány. Určitá dodatečná ustanovení v Regionálním plánu lze přijmout pouze tehdy, pokud nejsou v rozporu s rámcovým sanačním plánem. Mimo tyto oblasti jsou příslušná ustanovení zaktovena v Regionálním plánu a upraveny touto celkovou aktualizací. To zahrnuje nutné úpravy a změny grafických ustanovení v oblasti mezi hranicí území, řešeného příslušným rámcovým sanačním plánem, a hranicí "oblasti původního vymezení". Specifická ustanovení k sanaci (například s ohledem na obnovu hydrologického režimu, který se z velké části reguluje sám) jsou i nadále s konečnou platností upravována i mimo "oblasti výchozího vymezení" v rámcových sanačních plánech. Hranice "oblastí výchozího vymezení" jsou převzaty do mapy Regionálního plánu "Využití území". Následně se předpokládá pořízení obsahové aktualizace rámcových sanačních plánů, to znamená přizpůsobení grafického vymezení forem využití území a funkcí území i uvnitř "oblastí výchozího vymezení" aktuálním požadavkům.

Vztah mezi územním plánováním a odbornými plány / směrným stavebním plánováním

Územní plánování má nadmístní a mezioborový charakter a je tedy nutné jej vymezit vůči místním plánům a odbornému plánování. V souladu s § 1 odst. 2 věta 2 zákona o územním plánování (ROG) je úkolem územního plánování zajistit vzájemnou koordinaci různých požadavků, kladených na území, a vyrovnávat jednotlivé konflikty, které se na jednotlivých úrovních územního plánování vyskytují, a provádět prevenci pro jednotlivé formy využití a funkce území. Vykazují-li odborné plány obsah, který je pro území významný, jsou pořizovatelé těchto odborných plánů vázáni Cíli a Zásadami územního plánování podle § 4 zákona o územním plánování a v daném případě zvláštními územně-plánovacími ustanoveními, obsaženými v příslušné odborné legislativě. Důležité územně-plánovací ustanovení obsahuje stavební zákoník (Baugesetzbuch, BauGE). Podle § 1 odst. 4 stavebního zákoníku je nutno směrné stavební plány obcí uzpůsobit Cílům a Zásadám územního plánování. Obce jsou povinny dodržet Cíle územního plánování. Proti právním možnostem, pomocí kterých lze omezit komunální pravomoc v oblasti plánování, stojí práva obcí na zapojení a spoluúčast při pořizování Regionálního plánu.

Závaznost ustanovení územního plánování

Regionální plán obsahuje Cíle a Zásady územního plánování ve smyslu § 3 odst. 1 bod 2 a 3 zákona o územním plánování (ROG). Cíle územního plánování, obsažené v regionálním plánu, představují závazná zadání ve formě prostorově a věcně určitých nebo určitelných, definitivně vypořádaných textových nebo grafických ustanovení k rozvoji, uspořádání a zajištění území (§ 3 odst. 1 bod. 2 zákona o územním plánování). Veřejné orgány jsou povinny při své plánovací činnosti a opatřeních, významných pro území, a při určitém rozhodování o plánech a opatřeních soukromých osob dbát cílů územního plánování (§ 4 odst. 1 zákona o územním plánování (ROG)). Kromě toho existuje povinnost, upravit směrné stavební plánování podle Cílů územního plánování (§ 1 odst. 4 stavebního zákoníku). V závislosti na úrovni konkretizace ponechávají Cíle v případě následujících plánů prostor pro upřesnění a realizaci.

"Povinně závazné cíle" jsou jako ustanovení povinně závazné v případě, pokud nejsou regionálním plánem stanoveny výjimky, lze je překonat pouze v rámci řízení o odchylce od Cílů územního plánování (Zielabweichungsverfahren, § 6 odst. 2 zákona o územním plánování (ROG), § 16 Saského zákona o zemském a územním plánování (SächsLPIG)).

"Závazné cíle" jsou jako ustanovení rovněž závazné, umožňují však se pro atypické případy odchýlit od ustanovení plánu i bez řízení o odchylce od Cílů územního plánování. Atypický případ nastává tehdy, pokud při objektivním posouzení konkrétního příkladu není trvání na Cíli s přihlédnutím k celkovému závěru plánu ospraveditelné. Tyto případy jsou uvedeny v odůvodnění s dostatečnou určitostí nebo určitelností.

Regionální plán obsahuje dále tak zvané cíle působení ("Je nutno působit na to, aby ..."). Tyto cíle se týkají úkolů nebo úkonů, které nemohou být realizovány bezprostředně veřejnými orgány jako adresáty Cílů územního plánování. Veřejné orgány (například obce, odborné orgány) jsou tím však vyzvány k tomu, aby v rámci svých možností (například v rámci dotačních programů) působily na příslušné nositele opatření ve smyslu dosažení Cílů územního plánování. Příkladem mohou být cíle, týkající se způsobu hospodaření v krajině, například ze strany zemědělství.

Zásady regionálního plánu jsou obecné závěry k rozvoji, uspořádání a zajištění území. Jedná se o zadání pro rozhodování na nižších úrovních územního plánování. Zásady územního plánování musejí být všemi veřejnými pořizovateli plánů v případě plánů a opatření, významných pro území, a při rozhodování orgánů veřejné správy o záměrech soukromých osob zohledněny podle příslušných platných předpisů (§ 4 zákona o územním plánování (ROG)).

Regionální plán graficky vymezuje Cíle a Zásady, především v oblasti volné krajiny, ale i v osídlených oblastech. Tato ustanovení zahrnují prioritní, vyhrazené a kombinované prioritní a vhodné oblasti. Prioritní oblasti jsou podle § 7 odst.

3 bod 1 zákona o územním plánování (ROG) oblasti, které jsou předpokládány pro určité, pro území významné funkce či formy využití, a pro které jsou jiné pro území významné funkce nebo formy využití vyloučeny v případě, pokud nejsou s prioritními funkcemi slučitelné. Prioritní oblasti jsou Cíli územního plánování. Vyhrazené oblasti podle § 7 odst. 3 bod 2 zákona o územním plánování jsou oblasti, v nichž je třeba určitým, pro území významným funkcím či formám využití při zvažování s konkurujícími funkcemi nebo formami využití přisoudit mimořádnou váhu. Vyhrazené oblasti jsou Zásadami územního plánování. Vhodné oblasti jsou podle § 7 odst. 3 bod 3 zákona o územním plánování (ROG) oblasti, v nichž určitým, pro území významným opatřením nebo formám využití, které je nutno posoudit podle § 35 stavebního zákoníku, nebrání jiné pro území významné zájmy, přičemž tato opatření nebo formy využití navazují na jiném místě v řešeném území. Podle § 2 odst. 1 Saského zákona o zemském a územním plánování (SächsLPlG) smějí být vhodné oblasti vymezovány pouze ve spojení s vymezením prioritních oblastí ve prospěch dotčených forem využití.

Cíle a Zásady územního plánování podporují efektivní a cílená opatření a využití dotačních prostředků. Konkrétní schvalování prostředků, hodnocení - i z hlediska nákladů a užitku - a časové zařazení opatření náleží příslušným orgánům. V tomto smyslu nepředjímají Cíle a Zásady územního plánování poskytování rozpočtových prostředků spolkové země nebo jiných orgánů, ani časový horizont realizace. Z Cílů a Zásad územního plánování nelze odvozovat žádné nároky, především vůči Svobodnému státu Sasko, nebo subjektům na komunální úrovni, ohledně realizace, financování nebo finanční podpory.

I Koncepce pro trvalé uspořádání a rozvoj regionu

Koncepce udržitelného uspořádání a rozvoje regionu navrhuje vizi k podstatným aspektům územního rozvoje, které představují měřítko a strategický cíl pro konkrétní obsah Cílů a Zásad Regionálního plánu. Tato koncepce má sloužit jako podklad, udávající směr do budoucna zaměřeného rozvoje regionu. Tyto koncepce nepředstavují ve smyslu legislativním požadavky územního plánování podle §3 Zákona o územním plánování, přesto má jejich funkce ve smyslu vázanosti vlastními rozhodnutími Regionálního plánovacího svazu a pro orientaci regionálních aktérů v území v rámci procesů regionálního rozvoje mimořádný význam (viz rovněž mapu "Dílčí území se specifickými výzvami pro další rozvoj").

Plánovací region Horní Lužice-Dolní Slezsko je potřeba pro jeho obyvatelstvo rozvíjet jako pestrý životní, hospodářský a kulturní prostor v česko-polsko-německém trojzemí, které získává na významu. Za tímto účelem mají být při zohlednění existujících rámcových podmínek, měnících se především v důsledku výzev, spjatých s restrukturalizací, aktivovány a zachovány perspektivní potenciály lokalit pro hospodářský a sociálně vyvážený a přitom ekologický rozvoj.

To vyžaduje intenzifikaci interkomunálních, regionálních a region a hranice přesahujících propojení a kooperací tak, aby bylo možno reagovat na šance a výzvy, vyplývající z demografického vývoje a polohy řešeného území Horní Lužice-Dolní Slezsko v trojzemí. Prakticky prožitelná kulturní specifičnost soužití Němců a Lužických Srbů a z toho vyplývající bilingválnost regionu má být využita jako specifická výhoda lokality v integrující se Evropě. Tím má dojít k posílení regionální identity a vyššího vnímání regionu v Evropě.

Základna regionu je v prvé řadě charakterizována svým hospodářským rozvojem. V důsledku globalizace se zvyšují nároky na kvalitu lokalit a konkurenceschopnost. Region Horní Lužice-Dolní Slezsko musí tomuto aspektu odpovídat jako výkonný hospodářský prostor.

Za tímto účelem mají být:

- dále rozvíjeny hospodářská síla a atraktivita lokality za využití existujících kompetencí, odvětvově orientovaných sítí a odvětví, určujících strukturu a posilovány regionální ekonomické cykly,
- vyzdvížena přírodní a funkční atraktivita regionu za účelem potřebného zajištění a získávání kvalifikovaných pracovních sil; pro tyto účely má být rozvíjena a stabilizována rovněž kultura vstřícnosti jako důležitý krok pro zajištění budoucnosti,
- podporováno a rozvíjeno trvalé využití tuzemských přírodních zdrojů jako potenciálu pro etablování perspektivních hospodářských odvětví,
- ve všech částech regionu využito efektů vlivu metropolitního regionu „Střední Německo“ a aglomerace Drážďan,
- uspořádány a prohloubeny funkční vazby a interkomunální koordinace rozvojového potenciálu území kolem Drážďan se zemským hlavním městem,
- v rámci podpory restrukturalizace území s těžbou a zpracováním hnědého uhlí jako rozhodující ekonomické základny vytvářeny strategie a akční rámce pro nové ekonomické zaměření těchto oblastí,
- intenzifikovány přeshraniční vazby s českými a polskými sousedními oblastmi, především efekty centrálních obcí,
- zajištěny přístupy ke vzdělávacím zařízením v regionu, navazující na maturitní zkoušku a vzdělávací, kvalifikační a školící nabídky orientovány dle poptávky ze stran zdejších firem,
- rozvíjeny vysoké školy a zařízení pro transfer technologií a jejich vzdělávací, výzkumné a rozvojové potenciály tak, aby byly k dispozici hospodářské sféře jako základ pro rozvoj perspektivních technologií v regionu,
- optimalizovány a perspektivně rozvíjeny technická infrastruktura včetně regionálních a nadregionálních dopravních sítí,
- stabilizovány centrální obce za účelem posílení jejich obslužných funkcí ve vztahu k jejich okolí a tím zvýšeny jejich efekty pro venkov,
- na venkově zachováno zemědělství, lesnictví a rybářství jako důležitých uživatelů půdy a rozšířeny jejich úkoly při produkci obnovitelných surovin a péči o kulturní krajinu,
- posílen ekonomický faktor cestovního ruchu při zohlednění regionálních specifik rozšířením a propojením nabídek uvnitř a mezi tradičními a rozvíjejícími se rekreačními oblastmi a těžišti městské turistiky.

Zohlednění sociálních nároků obyvatelstva je součástí trvale udržitelného územního rozvoje. Demografický vývoj v regionu bude vyžadovat především v oblasti sociální infrastruktury včetně

veřejné hromadné dopravy osob optimalizaci nabídek. Za tímto účelem je nutno zajistit přístup k veřejné infrastruktuře ve všech částech regionu dle potřeby a věku a dále ji zlepšovat a provést nutné úpravy při zohlednění budoucích rozvojových šancí.

Za tímto účelem mají být:

- dodržení a flexibilizací minimálních standardů v souvislosti se změnami územními (rovněž přeshraničními) spádovými oblastmi a při zohlednění věku a potřebám rodiny odpovídající infrastrukturní nabídky zajištěny přístupy k nabídce v oblasti vzdělávání a zdravotnictví na venkově,
- zohledněny specifické potřeby lužicko-srbské národnostní menšiny při zajištění plošného přístupu k dvoujazyčnému školství v území, osídleném lužickosrbským obyvatelstvem,
- v oblasti základního zajištění obyvatelstva statky a službami více využívány nové organizační modely, jako jsou alternativní formy nabídek (například sousedské obchody, mobilní zásobování),
- umožněno využívání specializovaných služeb především pro méně mobilní skupiny obyvatelstva rovněž prostřednictvím využití moderních informačních a komunikačních technologií,
- pro zajištění blízkosti k občanům na venkově podporovány nové formy kooperace mezi veřejnými a soukromými poskytovateli služeb (například občanské kanceláře),
- v případě veřejné hromadné dopravy osob rozvíjeny především v řídcích osídlených částech venkova bez kolejového spojení flexibilní formy jako doplňková nabídka,
- prostřednictvím kulturních institucí zachovány pestré vlastivědné a kulturní tradice regionu a umožněny nové formy a nabídky pro všechny věkové skupiny.

Využití a uspořádání kulturní krajiny přispívá ke stabilizaci venkovských a příměstských území a k podpoře identifikace obyvatelstva s regionem Horní Lužice-Dolní Slezsko. Využití, péče a sanace volné krajiny probíhá za zohlednění ochrany a trvalého zajištění přirozených životních základů a požadavků, které vyplývají ze změn klimatu.

Za tímto účelem mají být / má (být):

- redukováno využití ploch pro sídelní a dopravní účely při zohlednění demografického vývoje a za prioritního využití revitalizovatelných ladem ležících ploch a dalších potenciálů intravilánů,
- možnosti a alternativy pro aktivní přizpůsobení se očekávaným změnám klimatu využity jak ve formálním plánování, tak i podporovány prostřednictvím možností, které nabízejí neformální místní a regionální rozvoj a dotační programy,
- pro rekreaci a cestovní ruch zachována svébytnost, pestrost a krása významných rázů krajiny a obcí s jejich kulturně- historickými prvky,
- dále postupně sanovány ekologické škody, způsobující významné poškození předmětů ochrany ovzduší, půda a voda,
- region realizovat svoji specifickou zodpovědnost za druhovou ochranu a ochranu biotopů a propojení životních prostorů zachováním neporušené volné krajiny a zajištění ekologických vyrovnávacích funkcí,
- využity potenciály kulturní a přírodní krajiny a společně s českými, polskými, saskými a braniborskými sousedními regiony chráněny, udržovány a rozvíjeny,
- pod heslem „Vzdělávání pro trvale udržitelný rozvoj“ vytvářeny a rozšiřovány nabídky ekologického vzdělávání za účelem zprostředkování znalostí o ekologických souvislostech, školení smyslů pro vnímání přírody a posílení dovedností lidí.

II Cíle a Zásady územního plánování

C = Cíl

Z = Zásada

1 Regionální územní a sídelní struktura

1.1 Centrální obce a sdružení

Pojem: Centrální obce jsou obce, které disponují kapacitními obslužnými a sídelními jádry a které na základě svého počtu obyvatel a velikosti svého spádového území, své polohy v území, své funkce a komplexní vybavenosti představují těžiště v hospodářském, sociálním a kulturním životě ve Svobodném státě Sasko. Dle své funkce a svého zařazení v systému centrálních obcí přejímají úkoly pro obce v oblasti svého spádového území. Centrální obec je na stejné úrovni, jako územní obce.

Mapa: Střední a vyšší centra, určená v plánovacím regionu Zemským rozvojovým plánem Sasko 2013, byla převzata do mapy „Struktura území“. Základní centra jsou stanovena v Mapě „Struktura území“. Spádové oblasti jsou zobrazeny v mapě „Centrální obce a jejich spádové oblasti“.

Pozn: Sdružení vyšších center, měst Budyšin (Bautzen)-Zhořelec (Görlitz)-Hojeřice (Hoyerswerda) je v Zemském rozvojovém plánu určeno jako vyšší centrum s dělbou funkcí (srn. Cíl Z 1.3.6 Zemský rozvojový plán Sasko 2013). Jako střední centra byla stanovena města Kamenec (Kamenz), Lobava (Löbau), Nizké (Niesky), Radeberg, Weißwasser / O.L. a Žitava (Zittau) (srn. Cíl Z 1.3.7 Zemský rozvojový plán 2013).

C 1.1.1 Centrální obce je nutno rozvíjet jako cílové a uzlové body veřejné hromadné dopravy osob. Dopravní obslužnost, která přesahuje obce, je nutno koncentrovat uvnitř spádových oblastí centrálních obcí na sídelní a obslužná jádra..

Sdružení vyšších center Budyšin-Zhořelec-Hojeřice

C 1.1.2 Města Sdružení vyšších center je nutno v jejich funkci jako společné vyšší centrum a rozvojová jádra regionu Horní Lužice - Dolní Slezsko stabilizovat a rozvíjet. Za tímto účelem je nutno vytvořit územní předpoklady pro zachování a posílení jejich funkcí vyšších center jako dopravního, ekonomického, kulturního, vzdělanostního a vědeckého centra nadregionálního významu.

Z 1.1.3 Sdružení vyšších center Budyšin - Zhořelec - Hojeřice má jako společné vyšší centrum posílit nadregionální vnímání regionu a při zohlednění vlastního rozvoje tří měst převzít odpovědnost za regionální rozvoj.

C 1.1.4 Má být prohloubena spolupráce mezi městy sdružení vyšších center Budyšin-Zhořelec-Hojeřice v oblasti kultury, vzdělávání a zdravotnictví, v cestovním ruchu a v hospodářství. Vzájemná dopravní spojení a propojení mezi sebou, se zemským hlavním městem Drážďanami (Dresden), s evropským metropolitním regionem „Střední Německo“ a s vyššími centry sousedních zemí a států mají být zajištěna a rozvíjena.

C 1.1.5 Budyšin má být jako podnikatelská lokalita posílen dalším vzájemným rozšiřováním funkčních vazeb s aglomerací Drážďany.

C 1.1.6 Ve Zhořelci má být přeshraničně dále zvyšován nadregionální dosah v oblastech věda, cestovní ruch a kultura a zhodnocen význam jako evropského města.

C 1.1.7 Hojeřice se mají rozvíjet především v centrum Lužické jezerní krajiny. Pro tyto účely má být zvýšena hodnota kvality bydlení a volného času a dosah města v oblastech zdraví, kultura, vzdělávání, bydlení, nakupování a trh práce.

Základní centra

Pojem: Základní centra jsou města a obce, které z důvodů své polohy v území doplňují síť vyšších centrálních obcí a která splňují kritéria pro stanovení dle Cíle 1.3.8 Zemského rozvojového plánu.

Sdružení základních center se skládají ze dvou nebo více obcí, které z důvodů své sousedící polohy nebo přímé stavební souvislosti a rozdělení funkcí ve vztahu na vybavenost centrální obce vykonávají funkci centrální obce. Své plány a opatření, která jsou pro území významná, a která slouží k plnění funkcí centrální obce, především směrné stavební plánování, musejí ve vzájemné shodě vzájemně koordinovat. Spolupráci při sdílení funkcí je nutno upravit na smluvním základě (srn. Cíl Z 1.3.5 Zemský rozvojový plán 2013).

C 1.1.8 Základní centra jsou města a obce:

- Bernsdorf
- Bernstadt a. d. Eigen
- Biskupce (Bischofswerda)
- Ebersbach-Neugersdorf
- sdružení obcí Großdubrau – Malschwitz – Radibor

- Großröhrsdorf
- Großschönau
- Königsbrück
- Königswartha
- sdružení měst a obcí „Oberland“ Neukirch/Lausitz – Schirgiswalde-Kirschau – Sohland a. d. Spree – Wilthen
- Pulsnitz
- Reichenbach/O.L.
- Rothenburg/O.L.
- Weißenberg
- Wittichenau.

1.2 Obce se specifickými funkcemi

Pojem: Specifickou funkcí obce je funkce, která dominuje hospodářskému a sociálnímu charakteru obce, která není centrální obcí. Tyto funkce svým účinkem na strukturu území značně přesahují funkce vlastní obce anebo v základních centrech představují výrazně vyšší funkci oproti ostatním úkolům základního centra.

Opatření v souvislosti se zajištěním nebo rozvojem specifické funkce obce jsou v obci, která není obcí centrální, přípustná nad rámec vlastního rozvoje obce dle Zemského rozvojového plánu Saska 2013, Cíl Z 2.2.1.6, 2013.

Mapa: Obce se specifickými funkcemi jsou stanoveny v mapě „Struktura území“. Jejich funkce jsou určeny. Obec Weißkeisel, stanovená v Zemském rozvojovém plánu Saska 2013 jako obec se specifickou funkcí „Obrana“ (srn. Cíl Z 1.4.1 Zemského rozvojového plánu Saska 2013), byla do mapy „Struktura území“ převzata.

- C 1.2.1 Obcemi se specifickou funkcí „Podnikání“ jsou obce Boxberg/O.L., Elsterheide, Großpostwitz/O.L., Kodersdorf, Ottendorf-Okrilla, Spreetal a Wachau.**
- C 1.2.2 Obce se specifickou funkcí „Cestovní ruch“ jsou města a obce Mužákov (Bad Muskau), Cunewalde, Elsterheide, Jonsdorf, Kottmar, Olbersdorf, Ojvín (Oybin) a Seifhennersdorf. Ustanovení obcí Cunewalde a Kottmar platí po to dobu, kdy je alespoň jedna část obce držitelem přídomku "státem uznaná rekreační obec".**
- C 1.2.3 Obce se specifickou funkcí „Vzdělávání“ jsou základní centra Biskupice, Großröhrsdorf, Rothenburg/O.L. a Wilthen a města Ochranov (Herrnhut) a Seifhennersdorf.**
- C 1.2.4 Obcí se specifickou funkcí „Přeshraniční spolupráce“ je město Ostřice (Ostritz).**
- C 1.2.5 Obcemi se specifickou funkcí „Zdraví / sociální věci“ jsou obce Arnsdorf a Groschweidnitz.**
- C 1.2.6 Obcí se specifickou funkcí „Lužicko-srbská kultura“ je obec Schleife.**
- C 1.2.7 Obce se specifickou funkcí „Restrukturalizace“ jsou město Lauta a obce Krauschwitz i. d. O. L., Markersdorf, Schleife a Trebendorf.**

1.3 Obslužná a sídelní jádra

Pojem: Obslužné a sídelní jádro obce je souvisle zastavěná část obce, která z důvodů svých již existujících funkcí a odpovídajících rozvojových možností, své dosažitelnosti (v případě centrálních obcí pro obyvatelstvo své spádové oblasti) a svého napojení na veřejnou hromadnou dopravu osob nabízí předpoklady pro zajištění obyvatelstva (v případě centrálních obcí obyvatelstva spádového území) v únosné vzdálenosti k obytným lokalitám.

- C 1.3.1 Obslužná a sídelní jádra vyšších centrálních obcí jsou jádrovými městy vyšších a středních center, stanovených v cílech Zemského rozvojového plánu Saska 2013 C 1.3.6 a 1.3.7.**
- C 1.3.2 Obslužnými a sídelními jádry základních center jsou jádrové obce (Kernstadt), případně hlavní části obcí (Gemeindehauptort) základních center, stanovených v Cíli 1.1.6 Regionálního plánu pro Horní Lužici-Dolní Slezsko. Na rozdíl od toho jsou části města Ebersbach/Sa. a Neugersdorf obslužným a sídelním jádrem základního centra Ebersbach-Neugersdorf a městské části Kirschau a Schirgiswalde jsou obslužným a sídelním jádrem města Schirgiswalde-Kirschau jako součástí sdružení základních center „Oberland“.**

1.4 Spojovací a rozvojové osy

Pojem: Spojovací a rozvojové osy regionálního významu doplňují síť spojovacích a rozvojových os nadregionálního významu, která je stanovena v Zemském rozvojovém plánu. Představují územní vazby mezi vyššími, středními a základními centry. V aglomeraci plní prioritně funkci uspořádání, zatímco na venkově mají především funkce v oblasti zpřístupnění území.

Mapa: Spojovací a rozvojové osy nadregionálního významu jsou převzaty do mapy „Struktura území“ a doplněny o osu Lobava-Weißenberg- Regionálně významné spojovací a rozvojové osy jsou stanoveny v mapě „Struktura území“.

- C 1.4.1** Úsek Weißenberg–Lobava–Ebersbach-Neugersdorf–(Česká Lípa, Česká republika) má být rozvíjen v nadregionálně významnou spojovací a rozvojovou osu.
- C 1.4.2** Spojovací a rozvojové osy regionálního významu se nacházejí v ose s následujícími centrálními obcemi:
- Buydšín–Großdubrau–Weißwasser/O.L.–(Žarov (Žary)–Zelená Hora (Zielona Góra), Polská republika),
 - Biskupce–Neukirch/Lausitz–Sohland a. d. Spree–Ebersbach-Neugersdorf–Žitava,
 - Zhořelec–Rothenburg/O.L.–(Žarov, Polská republika),
 - (Großenhain)–Königsbrück–Kamenec-Budyšín–Schirgiswalde-Kirschau–Sohland a. d. Spree,
 - (Perno (Pirna))–Radeberg–Großröhrsdorf–Pulsnitz–Kamenec,
 - (Žebnice (Sebnitz))–(Neustadt i. Sa.)–Biskupice-Kamenec–Bernsdorf–(Senftenberg),
 - (Senftenberg)–Hojeřice–Nízké,
 - Weißenberg–Lobava–Ebersbach-Neugersdorf–(Česká Lípa, ČR).

2 Regionální rozvoj

2.1 Území se specifickými potřebami

Území po těžbě hnědého uhlí

- C 2.1.1** Pro překonání strukturálně a historicky podmíněných rozvojových deficitů a za účelem zvýšení nadregionální konkurenceschopnosti "krajín po důlní činnosti hnědouhelných dolů" je nutno ve spolupráci se spolkovou zemí Braniborsko působit na rozmanitou živnostenskou, turistickou a průmyslovou strukturu odvětví a posílení celého regionu jako místa vzdělávání a výzkumu. Za tímto účelem mají být / má (být):
- vytvořeny územní a infrastrukturní předpoklady pro restrukturalizaci průmyslových lokalit hnědouhelného průmyslu ve všech obcích a pro rozvoj nových lokalit pro průmysl a podnikání jako hospodářská jádra prioritně v centrálních obcích a v obcích se specifickou funkcí "podnikání"
 - územní předpoklady pro usídlení firem a poskytovatelů služeb, orientovaných na cestovní ruch, případně volný čas, v oblasti Lužické jezerní krajiny (Lausitzer Seenland), u jezera Berzdorf (Berzdorfer See) a u jezera Olbersdorfer See vytvořeny v rámci interkomunálně koordinovaného směrného stavebního plánování a nabídky, odpovídající poptávce, především ve městech Hojeřice, Zhořelec a Žitava a ve stanovených prioritních oblastech "Rekreace"
 - zajištěno a podporováno zachování a požadavkům dalšího rozvoje odpovídající výstavba zařízení technické a sociální infrastruktury v sídelních oblastech, které nebyly postiženy hnědouhelnou těžbou,
 - za účelem zajištění kvalifikovaných pracovních sil podpořen regionální význam Vysoké školy v Žitavě a Zhořelci (Hochschule Zittau/Görlitz), Vysoké školy Rothenburg/O.L (Fachhochschule Rothenburg/O.L.), profesní akademie v Budyšíně (Berufsakademie Bautzen) a regionální výzkumná zařízení jako inovační jádra,
 - podpořena kooperace mezi vědou, výzkumem a hospodářskou sférou a akvizice nových výzkumných zařízení ve smyslu zásady G 6.3.11 Zemského rozvojového plánu Saská 2013,
 - zlepšena meziregionální dostupnost centrálních obcí a dostupnost vyššího centra Drážďany a metropolitního regionu Berlín - Braniborsko a střední Německo s jejich dopravní infrastrukturou vyššího řádu.
- C 2.1.2** Prostřednictvím sanace ploch mají být vytvořeny územní předpoklady pro revitalizaci brown fields v průmyslu hnědého uhlí a tepelných elektráren. Základem pro sanaci jsou následující formy následného využití:
- Průmyslové zóny:**
- elektrárna Hagenwerder
 - areál bývalého povrchového dolu Reichwalde (Schadendorf) a
 - elektrárna Boxberg.
- Volný čas, rekreace, cestovní ruch:**
- elektrárna / briketárna Knappenrode („Energiefabrik Knappenrode“),
 - zařízení povrchového dolu Berzdorf.

C 2.1.3 Dopravní zařízení průmyslu hnědého uhlí, jako jsou provozní komunikace mají být v případě potřeby bez prodelní využity v oblasti dopravy jako silnice nebo cyklostezky (turistické stezky), případně pro ně má být nalezeno jiné využití v oblasti cestovního ruchu. Potřebnost je nutno interkomunálně projednat. V případě chybějící potřeby je nutno tato zařízení odstranit. V případě důlních železnic mají být zachovány územní předpoklady pro jejich dalších využití jako zařízení železnice. Tyto plochy mají být součástí formy využití okolí těchto zařízení.

2.2 Přeshraniční spolupráce

C 2.2.1 Pro rozvoj příhraničního území regionu Horní Lužice-Dolní Slezsko mají být / má být ve spolupráci s příslušnými orgány v České republice a v Polsku:

- rozvíjeny přeshraniční, nadregionálně významné spojovací a rozvojové osy (Drážďany)-Budyšin-Zhořelec-(Vratislav [Wrocław], (Chotěbuz (Cottbus))-Hojeřice-Budyšin-Lobava-Žitava-(Liberec) a (Chotěbuz)-Weißwasser / O.L.-Nízké-Zhořelec-Žitava-(Liberec) a (Chotěbus)-Weißwasser / O.L.-Nízké-Hořelec-Žitava-(Liberec) jako kapacitní dopravní cesty,
- zvýšeny kapacity železničních tratí pro nákladní dopravu přes hraniční přechody Horka-Wegliniec, Ebersbach/Sa.-Rumburk a Žitava-Hrádek nad Nisou,
- prostřednictvím modernizace, případně opětovného zavedení provozu přeshraniční regionální osobní dopravy zlepšena dostupnost, především se jedná o železniční spojení (Drážďany)-Zhořelec-(Vratislav), Žitava-(Liberec), Zhořelec-(Jelení Hora (Jelenia Góra) a Ebersbach/Sa.-(Varnsdorf)-Großschönau-Žitava a zapojení do polských a českých sítí dálkové dopravy ve Vratislavi a Liberci,
- zlepšeno dopravní napojení a dostupnost turistických oblastí Krkonoš, Jizerských a Lužických hor přes Žitavu,
- die Erreichbarkeit durch zusätzliche Straßen- und Wegeverbindungen zwischen dem Freistaat Sachsen und der Tschechischen Republik sowie der Republik Polen verbessert wird,
- das touristische Wegenetz an der Lausitzer Neiße, im Oberlausitzer Bergland und im Zittauer Gebirge grenzüberschreitend abgestimmt, ausgebaut und verknüpft wird,
- dále rozvíjeno Sdružení měst "Malý Trojúhelník Bogatynia-Hrádek nad Nisou - Žitava" při zapojení spádové oblasti středního centra Žitavy a rozvojem přeshraničních vazeb s českým vyšším centrem Liberec,
- dále zvýšen přeshraniční význam a vlivy evropského města Görlitz/Zgorzelec,
- ve větší míře využity potenciály a rozvojové možnosti společných integrovaných území prostřednictvím přeshraničního poskytování veřejných služeb z oblasti občanské vybavenosti a usnadněním vzájemného přístupu ke službám a nabídkám,
- působeno na další přeshraniční rozvoj Krajiny podstávkových domů (Umgebindelandschaft) a geoparku „Mužákovská vrása“(Muskauer Faltenbogen),
- přeshraničně koordinována a rozvíjena ochrana přírody a krajiny oblastí Mužákovských vřesovišť, v údolí Lužické Nisy, v Hornolužické vrchovině a v Žitavských horách,
- působeno na rozvoj vedení energií pro mezinárodní výměnu energií s partnery v České republice a Polsku a
- dosaženo včasné, národní zákonné předpisy přesahující, informovanosti a koordinace v případě přeshraničního monitoringu a omezování důsledků hnědouhelné těžby a elektráren a v případě dalších projektů s potenciálně významnými přeshraničními dopady na životní prostředí.

Pozn: Další ustanovení k rozvoji přeshraničního dopravního spojení jsou obsazeny v Kapitole 4.

Zdůvodnění kapitoly 2.2 Přeshraniční spolupráce

k C 2.2.1 Více než polovina hranice Plánovacího regionu Horní Lužice-Dolní Slezsko je současně státní hranicí s Polskou republikou (délka státní hranice 123 km), případně s Českou republikou (délka státní hranice 97 km). Kromě toho jsou okresy Budyšin (Landkreis Bautzen) a Zhořelec (Landkreis Görlitz) členy Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa. V regionu tak existuje zvýšená nutnost spolupráce s českými a polskými orgány veřejné správy a dalšími institucemi, přesahující zákonem stanovené projednávání a konzultace.

Plány / opatření a projekty, uvedené v tomto Cíli, představují v rámci konkretizace ustanovení kapitoly 2.1.2 a 2.1.3 Zemského rozvojového plánu 2013 předpokládaná těžiště přeshraniční spolupráce během doby platnosti Regionálního plánu. Těžiště, uvedené v Zemském rozvojovém plánu 2013 (například spolupráce hraničních měst a obcí v souladu s Cílem Z 2.1.3.5 Zemského rozvojového plánu 2013, obecná nutnost projednání na základě úprav, obsažených v evropské legislativě, jako například v oblasti ochrany proti povodním), se již neopakuje.

Těmito těžišti je možno vytvořit rovněž konkrétní vazbu pro záměry, které je nutno přeshraničně projednat. Tato vazba by měla být využita i pro dotační programy. To se týká především „Programu spolupráce INTERREG Polsko – Sasko“ a „Programu spolupráce INTERREG Česká republika – Svobodný stát Sasko“ v platném znění. Realizace těžišť regionálního plánování je vázána na četné, cílovými adresáty zčásti neovlivnitelné rámcové podmínky. Tyto cíle jsou tedy formulovány jako „cíle působení“ (srn. glosář k odborné terminologii územního plánování, Zemský rozvojový plán Sasko, 2013, str. 193).

Specifická potřeba projednávání a koordinace s českými partnery existuje v oblasti rozvoje přeshraničních dopravních a rozvojových os, ke kterému musí v rámci předpokládaného nárůstu dopravních proudů a proběhlému rozšíření EU dojet. Prioritně naléhavé potřeby jsou vysvětleny v Regionálním plánu v kapitole 4.

Jízdní řády dopravních sdružení (ZVON, VVO) obsahují řadu nabídek přeshraniční osobní dopravy do České republiky a Polska. V uplynulých letech byla realizována řada přeshraničních projektů (například NeißerGo, Luise, Lubahn, Sniezka, INTER-REGIO-Rail, ELLA Regio). Důležitou roli hraje v těchto projektech rozvoj přeshraniční osobní dopravy. Výsledky těchto projektů již bylo možno zčásti realizovat. Do budoucna specifický význam má v této souvislosti přeshraniční propojení dopravních obslužných oblastí v Německu s českými a polskými územími, zahrnující i zlepšení dopravního napojení turistických destinací ve všech třech státech. V perspektivě by mělo být vytvořeno turisticky atraktivní spojení ve směru východ-západ (Krkonosy / Žitavské hory) mezi Českou republikou / Německem s napojením do Polska. Z hlediska napojení kolejové osobní dopravy nelze zanedbávat ani oblast Šluknovského výběžku. Zprovoznění „Dráhy národního parku“ (Nationalparkbahn) jako průběžného kolejového spojení mezi (Rumburkem)-(Dolní Poustevnou)-(Žebnicí)-(Žandavou (Bad Schandau)-(Schönou)-(Děčínem) v červenci 2014 nabízí rovněž potenciály pro další atraktivní pokračování spojení například do Ebersbachu, případně ve směru na Seiffhennersdorf-(Varnsdorf)-Žitavu. Odpovídající předpoklady byly vytvořeny již zavedením provozu na trati (Liberec)-Žitava-Großschönau-Seiffhennersdorf-(Varnsdorf)-(Rybníště) v roce 2010. Pro pokračování byla kromě jiných variant navržena v rámci projektu, realizovaného mezi dopravním sdružením VVO a Ústeckým krajem „ELLA-Regio“ i výstavba nového úseku tratě mezi (Rumburkem) a Seiffhennersdorfem. Výsledky projektu ELLA-Regio tak vyžadují dalšího projednání mezi českými a saskými dopravními sdruženími, případně orgány veřejné správy. V případě upřednostnění výstavby nové tratě (viz výše) lze územní předpoklady zajistit rovněž pomocí nástrojů územního plánování (stanovení jako prioritní, případně vyhrazené trasy). V červenci 2002 následovalo ze strany společnosti LİST GmbH s r.o., pověřené Svobodným státem Sasko, zadávací řízení „Studie proveditelnosti nové tratě Seiffhennersdorf – Rumburk a modernizaci úseku (Varnsdorf-) státní hranice CZ / D – Seiffhennersdorf“.

V souvislosti se zlepšením dopravního napojení turistických destinací v Krkonoších, Jizerských a Lužických horách přes Žitavu má mimořádný význam tak zvaná „Sudetská silnice“ (Sudetenstraße). Tato „Sudetská silnice“ přitom současně tvoří doloslezskou součást plánované mezinárodní turistické automobilové trasy Via Montana, vedoucí pohořím Sudet a Karpat. Tato „Sudetská silnice“ má být prostřednictvím systému několika spojovacích komunikací propojena s odpovídajícími silnicemi na německé straně. Výsledek má být systém komunikací v oblasti Sudet, využitelný v cestovním ruchu, který usnadní přístup turistů do celého sudetského horského pásma. Realizace tohoto záměru vyžaduje přeshraniční spolupráci i v oblasti územního plánování. Tato silnice, plánovaná na polské straně jako turistické spojení, končí v obci Sieniawka. Tato silnice může prostřednictvím pokračování ze Žitavy přes Rumburk do Žebnice přispět ke zpřístupnění Žitavských hor a Saského Švýcarska a tím k propojení těchto území, která mají významný potenciál v oblasti cestovního ruchu. Podle Zásad územního rozvoje Ústeckého kraje (v platnosti od 20. října 2011) se předpokládá výstavba silničních spojení, která jsou pro tuto spojovací funkci relevantní (například vymezení koridoru pro modernizaci dílčích úseků silnice č. II/266 Seiffhennersdorf–Rumburk–Šluknov–Lobendava–Neustadt i. S.–Dražďany). Po úplné realizaci spolkové silnice B 178 existuje kromě toho i možnost výhodného napojení na německou dálnici A4. Turistická destinace Krkonosy je však dostupná i dálnicí A4 (například prostřednictvím státní silnice č. 30 Zhořelec–Lubaň [Lubaň]–Jelení hora [Jelenia Góra]) Dokončením dálnice mezi hraničním přechodem Ludwigsdorf / Jędrzychowice a Krzyżowa došlo k dalšímu zlepšení i pro zapojení města Zhořelce do trasy Via Montana.

Po přistoupení České republiky a Polska k Schengenské úmluvě koncem roku 2007 ztratily bývalé hraniční přechody svoji původní funkci. O druzích dopravy (osobní nebo nákladní doprava, cyklistická doprava, pěší) rozhodují od té doby příslušné předpisy, definující třídy a kategorie silničních spojení. Dalším kritériem pro její využití je stav infrastruktury (například možná nejvyšší přípustná zátěž mostních konstrukcí, viz. Ministerstvo infrastruktury [Ed.]: Mapa investičních záměrů v polském pohraničí podél polsko-německé hranice, www.bbsr.bund.de/BBSR/DE/Raumentwicklung/RaumentwicklungEuropa/InternationaleZusammenarbeit/Polen/02_DatenKartenGrafiken.html?nn=413802). Z tohoto důvodu by mělo být místo "hraniční přechod" používáno spíše označení "přeshraniční dopravní infrastruktura".

Kromě stávající přeshraniční infrastruktury je pro zlepšení přeshraniční dopravy a pro propojení silniční sítě koncipováno rovněž vytvoření dalších silničních hraničních přechodů. Cílem by mělo i nadále být vytvoření přeshraničních spojení zhruba každých 10 km s přihlédnutím ke stávající struktuře sídel a historických přechodů. Základem je „Koncepte dodatečných komunikací mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko“ z února 2004. V souladu s touto koncepcí se v krátkodobém až střednědobém výhledu předpokládalo zprovoznění řady silničních hraničních přechodů. Z v tomto výhledu uvedených silničních hraničních přechodů dosud nebyly realizovány následující: Steinigtwolmsdorf–Lobendava–Severní, Oppach–Šluknov (Fukov), Seiffhennersdorf–Varnsdorfer Straße–Varnsdorf–(Pohraniční stráž), Hartava (Hartau)–Hrádek nad Nisou. Saský zemský úřad pro silniční výstavbu a dopravu zahájil z pověření Sasého státního ministerstva hospodářství, práce a dopravy práce na aktualizaci této koncepce. Výsledky dosud nebyly Regionálnímu plánovacímu svazu sděleny. Odpovídající koncepce se původně předpokládala i pro silniční spojení mezi Svobodným státem Sasko a Polskou republikou, dosud však nebyly oznámeny žádné výsledky. Oproti tomu existuje neformální koncepce Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa „Hraniční přechody v Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa“, obsahující mimo jiné i hraniční přechody mezi Polskem a Německem, které je nutno ještě realizovat (včetně turistických hraničních přechodů). „Program spolupráce INTERREG Polsko-Sasko 2014–2020“ ze dne 11. června 2015 v této souvislosti vyzdvihuje: „Výzvu představuje odbourání dopravní překážky, představované hraničním tokem: především vybudováním nových dopravních spojení mezi německou a polskou částí programového území. To však předpokládá i vyšší finanční dotace tohoto cíle a uzavření bilaterálních dohod na vládní úrovni. Záměry z oblasti výstavby či modernizace dopravní infrastruktury byly dosud mezi žadateli velmi potávané. V období let 2014–2020 je potřeba odbourávání této dopravní překážky i nadále vysoká.“ Jako významný předpoklad pro vybudování hraničních mostů je ve shora uvedeném programu uváděno zlepšení kvality silničního spojení k hraničním přechodům. Těrpve potom je možno zvýšit využití hraničních mostů obyvatelstvem a hospodářskou sférou. „Program spolupráce INTERREG Polsko – Sasko 2021 – 2027“ (PL-SN 2021-2027) z července 2022 (bohužel) neobsahuje žádné odpovídající cíle, z tohoto důvodu bude nutno pro realizaci této priority v daném případě využít jiné zdroje financování.

Pro využití (vylučně) v oblasti cestovního ruchu je v regionu k dispozici dvacet hraničních přechodů s Českou republikou a osm hraničních přechodů s Polskem. Pro zpřístupnění dalších turistických potenciálů je nutná další výstavba a modernizace dalších turistických hraničních přechodů, projednaná a koordinovaná příslušnými partnery. Tyto hraniční přechody by měly sloužit především pro zlepšení dostupnosti turisticky zajímavých míst a přeshraniční pokračování turistických stezek. Jako hraniční přechody mezi Českou republikou a Německem, které je třeba vybudovat, přicházejí v úvahu především přechody, obsažené v "Koncepti dodatečných silničních spojení mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko" z února 2004, které z hlediska ochrany přírody nejsou vhodné pro silniční spojení. Koncepce „Hraničních přechodů v Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa“ obsahuje rovněž závěry k dalšímu rozvoji turistických hraničních přechodů přes Lužickou Nisu. Všechny stávající a plánované turistické přechody a další návrhy jsou zobrazeny v mapě „Volný čas, rekreace a cestovní ruch“.

„Společná koncepce budoucnosti polsko-německého integrovaného území Vize 2030“ (<https://www.kooperation-ohne-grenzen.de/de/zukunftskonzept/>), schválená dne 1. prosince 2016 na 17. zasedání výboru pro územní plánování Německo-polské vládní komise pro regionální a příhraniční spolupráci obsahuje ve vztahu na posílení a prohloubení vzájemných vazeb následující vizi: „V roce 2030 je sociální, ekonomicky a ekologicky silné polsko-německé integrované území jako společný udržitelný růstový region důležitým motorem vývoje ve Střední Evropě, mající dopad i na ostatní regiony“. Tato na celé německo-polské integrované území zaměřená vize je prostřednictvím Regionálního plánu jednak konkretizována na celou regionální úroveň, tak i rozšířena o české integrované území. Z pohledu regionálního plánování nabírají větší potenciály a rozvojové možnosti ve společném (přeshraničním) integrovaném území mimořádný význam především pro zajištění občanské vybavenosti.

V souladu s cílem Z 2.1.3.5 Zemského rozvojového plánu 2013 je v hraničních obcích a městech nutno působit na vytváření a realizaci přeshraničních koncepcí rozvoje měst a venkova a na intenzifikaci spolupráce v oblasti občanské vybavenosti, ochrany životního prostředí, cestovního ruchu a technické infrastruktury. Hraniční obce, které mají být prostřednictvím tohoto cíle podpořeny, jsou uvedeny v odůvodnění cíle Z 2.1.3.5 Zemského rozvojového plánu 2013. Regionální rozvojová koncepce, zpracovaná v letech 1999 až 2001 pro území „Malého Trojúhelníku Bogatynia-Hrádek nad Nisou-Žitava“ představuje již po mnoho let základ pro praktickou spolupráci tří měst. Cílem této rozvojové koncepce je vytvoření předpokladů a možností pro přeshraniční sdružení měst jako trvalého nástroje pro organizaci a realizaci kooperačních vztahů na komunální úrovni. Relevantní klíčové projekty, vyvinuté na základě této regionální rozvojové koncepce (například Společný rozvojový plán sdružení měst „Malý Trojúhelník Bogatynia-Hrádek nad Nisou-Žitava“, trilaterální územní sdružení průmyslových zón, udržitelný management sídelních ploch / urbanistická strategie ve sdružení měst „Malý Trojúhelník Bogatynia-Hrádek nad Nisou-Žitava“), mají přispět k dalšímu rozvoji přeshraniční spolupráce. Společný rozvojový plán sdružení měst „Malý Trojúhelník Bogatynia-Hrádek nad Nisou-Žitava“ tak zajišťuje koordinovaný rozvoj infrastruktury a vytváří předpoklady pro specializaci měst v rámci jejich dlouhodobého rozvoje. Pro zvýšení účinnosti sdružení měst pro regionální rozvoj je z hlediska regionálního rozvoje nutno přikročit k plošnému rozšíření projektového území. Cíle, formulované dosavadními výsledky Regionální rozvojové koncepce by proto měly zahrnovat kromě bývalých obcí Hirschfelde, která je dnes součástí města Žitavy, i celé blízké spádové území Žitavy podle mapy centrálních obcí a jejich spádových oblastí v tomto Regionálním plánu. Právě pro shora uvedené klíčové projekty se na saské straně nabízí zahrnutí spádového území města Žitavy. Pro přeshraniční spolupráci v Trojzemí nabývají většího významu potenciály českého vyššího centra Liberec. Město Liberec se zhruba 104 000 obyvateli (stav k 31. prosinci 2020, zdroj: Cross-border friendship Database unter <http://apl.czso.cz/cbfd/startCBFD.htm>, poslední přístup 2. března 2022), které je z oblasti Žitavy dopravě dobře dostupné, nabízí svými zařízeními (například univerzita) a funkcemi vyššího centra (například jako sídlo veřejné správy a služeb) komplexní nabídku pro obyvatelstvo a hospodářství k tomu, aby v tomto území mohly vznikat přeshraniční vazby. Pro střední centrum Žitavu mohou být kromě toho rozvíjeny doložitelné vazby se sousedními českými obcemi.

V roce 2030 „budou potenciály, dostupné v centrech různé velikosti a různých funkcí, společně rozvíjeny, využívány a komunikovány rovněž mimo integrované území. Zkušenosti a potenciály hraničních měst a dvojměstí jako „laboratoří“ spolupráce a brány pro výměnu mezi Německem a Polskem budou intenzivně využívány“ (Společná koncepce budoucnosti polsko-německého integrovaného území Vize 2030, str. 10 a další). Vize se zvláštní měrou dotýká dvojměstí Görlitz/Zgorzelec (od roku 1998 evropské město Görlitz/Zgorzelec) s dohromady cca 85 000 obyvateli. Další integrace měst Görlitz a Zhořelec v tomto smyslu jako přeshraniční městský prostor nezvyšuje pouze jeho vliv, ale odpovídá i cílům samosprávy Dolnoslezského vojvodství tak, jak je vyjádřen v Územním plánu Dolnoslezského vojvodství 2020. Lze vycházet z toho, že další rozvoj spolupráce mezi německým a polským Zhořelcem a koherentní, navzájem koordinovaný rozvoj v přeshraniční aglomeraci bude v zájmu obou měst, stejně jako Saska a Dolního Slezska.

V roce 2013 dokončená "Studie rozvoje česko-saského pohraničí" (Bergfeldová, Annedore [Ed.] [2013]: Sächsisch-Tschechische Grenzraumstudie.– Leipzig, Leibniz-Institut für Länderkunde = Forum ifl, svazek 22), zpracovaná z pověření Ministerstva pro místní rozvoj České republiky, obsahuje mimo jiné cíl "Posílení vnitřní soudržnosti česko-saského pohraničí prostřednictvím spojování sil a infrastruktury" Odpovídající akční pole zahrnuje "řešení demografické změny a zajištění sociální infrastruktury (občanská vybavenost)" Ve výsledku mají být nabídky obyvatelstvem v pohraničí využitelné nezávisle na bydlišti tak, aby státní hranice v případě občanské vybavenosti prakticky již nebyly vnímatelné. „Centra v příhraničí vykazují v současné době rozdílné potenciály ohledně zásobování a rozvoje směrem přes hranici. Již dnes jsou prokazatelná propojení především středních a vyšších center / mezocenter. V oblasti zajištění základních životních potřeb je kromě toho stále zřetelnější, že rozpětí mezi ekonomickou a technickou vytižeností příslušných zařízení na jedné a zajištění základních životních potřeb pro každého občana na druhé straně lze zvládat stále obtížněji. Právě za těchto okolností, v kombinaci s klesajícím počtem obyvatelstva a jeho stárnutím, se ukazuje naléhavost koncepcí směřujících k rozkrytí potenciálů k zaplnění v pohraničních regionech, aby byla zajištěna jeho odpovídající minimální dostupnost Přitom je nutno respektovat, že přeshraniční převzetí zajišťovacích funkcí např. v oblasti zdravotnictví, vzdělávání nebo sociálních služeb má v současné době své meze a vyžaduje příslušné mezistátní smlouvy.“ (Studie rozvoje česko-saského příhraničí, str. 57). V rámci plánovacího regionu připadají pro zajištění přeshraničních obslužných funkcí v česko-saském pohraničí v úvahu především město Budyšin jako součást sdružení vyšších center, střední centrum Žitava, sdružení základních center a obcí "Oberland (Schirgiswalde-Kirschau, Neukirch/Lausitz, Sohland a. d. Spree, Wilthen) a základní centra Ebersbach-Neugersdorf a Großschönau.

Studie rozvoje sasko-dolnoslezského pohraničí byla dokončena v roce 2019 v rámci projektu „Smart Integration“, podpořeného z programu INTERREG (INFRASTRUKTUR & UMWELT, Professor Böhm a partneři z pověření Saského státního ministerstva vnitra, <https://www.landesentwicklung.sachsen.de/sn-niedersschle-grenzraum.html>). Přitom je zdůrazněno (str. 15): „Přestože přeshraniční vazby v regionu neustále narůstají, není přeshraniční integrace veřejných služeb v mnoha oblastech dosud téměř rozvinuta. To se týká například záchranných služeb a zdravotnictví, kde nekompatibilní struktury a předpisy vyžadují uzavření dalších kooperačních dohod.“ V akčním poli 1 „Občanská vybavenost a dostupnost zboží a služeb“ je celkem uvedeno sedm balíčků opatření, „která jsou vhodná k řešení společných výzev a k posílení přeshraničních vazeb mezi Svobodným státem Sasko, Dolnoslezským a Lubušským vojvodstvím“ (str. 19-24). V tomto území z důvodů své polohy a své vybavenosti mohou mít z převzetí přeshraniční obslužné funkce prospěch město Zhořelec (Görlitz) jako součást sdružení vyšších center, dále střední centra Niesky, Weißwasser/O.L a Žitava a v případě zlepšení dopravní dostupnosti (viz Cíl Z 4.1.1 Regionálního plánu) základní centrum Rothenburg / O.L..

Krajina podstávkových domů představuje výrazný znak kultury a krajiny v regionu Horní Lužice-Dolního Slezska a částí okresu Saské Švýcarsko, Ústeckého kraje, Libereckého kraje a Vojvodství Dolního Slezska. Zachování a rozvoj této kulturní krajiny může probíhat pouze v rámci přeshraničně zpracovaných koncepcí. Významným základem je „Trilaterální regionální a akční koncepce Krajina podstávkových domů Česko-Polsko-Německo“, schválená 17. října 2007 obsahující desetibodový program s prioritami do roku 2013 Těžiště z desetibodového programu, obsažená v této koncepci, která jsou z hlediska regionálního plánování relevantní a která by proto měla být tímto plánem podporována i nadále, zahrnují zachování podstávkových domů podle zásad památkové péče, péči o jejich okolí (ochrana okrajů obcí pomocí nástrojů územního plánování), vývoj nabídek v oblasti cestovního ruchu (turistická značka) a inovativní (nové) využití těchto podstávkových domů. Tato přeshraničně koncipovaná těžiště mohou přispět k realizaci cílů a zásad regionálního plánu ve vztahu k ochraně kulturní krajiny (viz kapitole 5.2 Regionálního plánu) a realizaci cílů a zásad zemského plánování pro cestovní ruch a rekreaci (Cíl Z 2.3.3.2, Zásada G 2.3.3.4, Zásada G 2.3.3.7) a rozvoje měst a obcí (Zásada G 2.2.2.2, Zásada G 2.2.2.5, Cíl Z 2.2.2.6). V rámci „Programu spolupráce INTERREG Polsko - Sasko 2014 - 2020“ byla „Krajina podstávkových domů“

uváděna jako příklad opatření v investiční prioritě 6.(C). „Zachování, ochrana, podpora a rozvoj přírodního a kulturního dědictví“. V „Programu spolupráce INTERREG Polsko - Sasko 2021 - 2027“ se v této souvislosti uvádí: „Na obou stranách programové oblasti existuje kromě toho jedinečný typ domu, podstávkový dům, který spojuje několik způsobů konstrukce budov. Do polského i saského seznamu památek byly zaregistrovány četné příklady tohoto typu budov.“ Příslušné projekty a opatření lze zařadit do specifického cíle 2.2. „Posilování role kultury a udržitelného cestovního ruchu pro rozvoj hospodářství, sociální inkluze a sociální inovací“ tohoto programu. Z tohoto důvodu se nabízí evaluace regionální rozvojové koncepce a v daném případě aktualizace priorit pro zachování a rozvoj tohoto kulturního dědictví.

Mužákovská vrása (Muskauer Faltenbogen) představuje nejvýraznější přední (čelní, terminální) morénu v území severoevropského zalednění a rozprostírá se jak v saském, tak i v braniborském a polském území. Společně s rozvojem v Německu dosud jedinečného přeshraničního geoparku mají být především geologické a geomorfologické zajímavosti tohoto území využity jako potenciály například pro příměstskou rekreaci, pro cestovní ruch a pro ekologickou výchovu. Geopark nepředstavuje kategorii chráněného území, ale svým geologickým dědictvím má sloužit především rozvoji místní a regionální ekonomiky a zhodnocení krajiny. Certifikací "UNESCO Global Geopark Muskauer Faltenbogen/Łuk Mużakowa" dne 17. listopadu 2015 se zařadil k jednomu ze šesti německých a 120 celosvětových geoparků, věnujících se ochraně a péči o geologické a průmyslové dědictví regionu včetně vývoje jeho kulturní krajiny.

Snahy na saské straně v oblasti ochrany přírody a krajiny v Mužákovském vřesovišti, v nivě řeky Nisy, v Žitavských horách a v Hornolužické vrchovině nemohou působit v plném rozsahu, pokud nebudou probíhat ve spolupráci s českou a polskou stranou. Mužákovská vřesoviště (Muskauer Heide) hraničí na severu se spolkovou zemí Braniborsko a na východě s Polskou republikou. Její přírodní areál ale tyto hranice přesahuje a spolu s lesními oblastmi dolnoslezských vřesovišť v Polsku vytváří výchozí bod pro přeshraničně působící síť ekologicky významných území pro překonání izolace druhů a biotopů, obdobně českému pojetí územního systému ekologické stability (například jako migrační koridor pro losa a vlka). Pro velké části území podél Lužické Nisy se přeshraničně koordinovaný postup nabízí již proto, protože území na obou stranách hranice je z velké části součástí evropského systému chráněných území NATURA 2000. S přírodním parkem Žitavské hory, který rovněž zahrnuje CHKO „Žitavské hory“ (Zittauer Gebirge) je spojena i přeshraniční spolupráce v oblastech ochrany krajiny a rozvoje cestovního ruchu s českými obcemi, které se nacházejí v jižním sousedství tohoto území. Na jihu sousedí přírodní park „Žitavské hory“ s českou CHKO „Lužické hory“, která patří do stejného přírodního prostoru. Přeshraniční propojení je v „Plánu péče a rozvoje Žitavských hor 2011“ (Pflege- und Entwicklungsplan für das Zittauer Gebirge 2011) hodnoceno jako nedostatečné. Jako hlavní téma pro regionální rozvoj je proto v tomto plánu uvedena podpora spolupráce především s českými partnery. Rovněž přírodní areál Hornolužické vrchoviny pokračuje nejen v sousedním plánovacím regionu Horní Polabí / východní Krušnohoří (viz Zemský rozvojový plán 2013, mapa 6), ale na jihu i na české straně a nabízí tak využitelnou příležitost pro přeshraniční spolupráci nejen v duchu cestovního ruchu, ale i v oblasti ochrany přírody a krajiny. V roce 2005 byla z pověření svazu cestovního ruchu pro Horní Lužici - Dolní Slezsko Tourismusverband Oberlausitz-Niederschlesien e. V., z.s. ve spolupráci s TGG Oberlausitzer Bergland a sdružením obcí ve Šluknovském výběžku "Mikroregion Sever" pořízena "Přeshraniční koncepce rozvoje cestovního ruchu v Hornolužické vrchovině a mikroregionu Sever (D/CZ)". Přeshraniční spolupráce centra na ochranu přírody Hornolužické vrchoviny Naturschutzzentrum "Oberlausitzer Bergland e.V., z.s., založeného v roce 1993, s českými partnery byla zahájena již v roce 2000 v rámci projektu cestovního ruchu "Cyklistika v pohraničí". Od té doby navázalo toto centrum ochrany přírody řadu partnerství s českými aktéry a zrealizovalo nespočet přeshraničních projektů, zaměřených na životní prostředí. Centrum ochrany přírody Naturschutzzentrum "Oberlausitzer Bergland" e. V., z.s., tak lze skutečně označit za hlavního aktéra v oblasti česko-německých kooperačních projektů na poli ochrany přírody a krajiny a environmentálního vzdělávání v plánovacím regionu.

Kromě velkoplošné mezinárodní výměny energií jsou z důvodů polohy regionu možné i různé maloplošné varianty výměny energie. Sem patří především přeshraniční zásobené elektrickou energií v případě nedostatku vlastních možností. Například spolehlivé zásobování Šluknovského výběžku není současnými kapacitami českého distributora Severočeská energetika, a. s. (SČE) zajištěno. Regionálnímu plánovacímu svazu byly v rámci první celkové aktualizace Regionálního plánu zaslány Krajským úřadem Ústeckého kraje návrhy vedení tras přeshraničního vedení 110 kV, které byly odsouhlaseny s oběma regionálními distributory (SČE a ENSO). Koridor pro trasu je graficky stanoven jako vyhrazená strana pro vedení vysokého napětí (k tomu viz kapitola 6.4 a mapa "Využití území"). V současné době probíhá v České republice projektová příprava. Přitom je za upřednostňovanou variantu považováno vedení 110 kV z prostoru Česká Lípa do Varnsdorfu. V případě schválení této varianty by ustanovení Regionálního plánu bylo nadbytečné. Další požadavky na výstavbu mohou vyplynout pro stávající vedení 110 kV Dittelsdorf–Turoszów a pro nová spojení mezi polským a německým Zhořelcem a mezi Žitavou–Hrádkem nad Nisou. Podle stávajících informací zde však neexistuje potřeba územně-plánovacího zajištění ve smyslu prioritní nebo vyhrazené trasy. Cíl Z 2.2.1 by proto měl především vyjasnit, že výstavba přeshraničního zásobování energií podle potřeby je v regionálním zájmu a má být přeshraničně koordinována. To se kromě zásobování elektrickou energií týká i vedení pro zásobování zemním plynem.

Pro environmentálně relevantní záměry (s významnými) přeshraničními dopady je v příslušných platných národních úpravách předepsáno přeshraniční projednání s odpovídajícími orgány veřejné správy a veřejností. Tyto národní zákonné úpravy nejsou zčásti zcela kompatibilní, což zčásti způsobuje při jejich aplikaci potíže. S polskou stranou existuje v současné době "Dohoda mezi vládami Spolkové republiky Německo a Polské republiky o realizaci dohody ze dne 25. února 1991 o EIA v přeshraničním rámci" ze dne 11. dubna 2006, která se stala závaznou podle spolkového práva zákonem k německé - polské smlouvě o EIA ze dne 13. dubna 2007 (Spolková sbírka zákonů BGBl. 2007 II str. 596). Již několik let se připravuje nová verze této dohody, která by měla zohlednit jednak zkušenosti s aplikací stávajících úprav v oblasti posuzování vlivů projektů na životní prostředí a navíc obsahovat i odpovídající úpravu pro posuzování vlivů plánů a programů na životní prostředí. Jelikož tato dohoda představuje podstatný základ pro právně bezpečnou aplikaci platných směrnic EU a zákonných úprav, je z hlediska regionálního plánování žádoucí včasné ukončení prací na nové verzi. To platí rovněž i pro odpovídající dohodu s českou stranou. Kromě tohoto podkladu je považováno za nutné, získávat informace o připravovaných projektech, plánech a programech ne pouze výlučně v rámci formálního řízení, ale i v rámci partnerské spolupráce a včasného neformálního koordinačního jednání s potenciálně dotčenými jednotkami v území. To významným způsobem zvýší transparentnost, což odpovídá o požadavkům aktérů z řad občanské společnosti. Tematicky se to týká především přeshraničních vlivů těžby hnědého uhlí (pokles hladiny podzemní vody) a příslušných elektráren (imisní zátěž), což bude vysvětleno na následujícím příkladu:

V povrchovém hnědouhelném dole Turszów na polské straně bude podle současných informací pokračovat těžba hnědého uhlí zhruba do roku 2040. Těžba způsobila v důsledku poklesu hladiny podzemní vody i pokles terénu v okolí Žitavy. Vliv poklesu hladiny podzemní vody na německé území se přitom již od konce devadesátých let 20. století snížil. Emise z tepelné elektrárny Turów způsobují na německé straně (především v částech města Žitavy Hirschfelde a Drausendorf) imisní zátěž. Rozhodnutím o ekologických podmínkách pro záměr "Obnova provozního výkonu elektrárny Turów zřízením elektrárenského bloku s výkonem cca 460 MW, nahrazujícího bloky č. 8, 9, 10, které mají být vyřazeny z provozu" ze dne 18.10.2013 bylo polskou stranou konstatováno, že vlivy nového bloku při současném zastavení provozu tří starších bloků a modernizaci šesti stávajících bloků povedou kumulativně ke

snížení imisí hluku na německé straně. V případě zjištění, že imise způsobují škodlivé vlivy na životní prostředí ve smyslu § 3 Spolkového zákona o ochraně proti imisím (BImSchG), je nutno v rámci spolupráce příslušných orgánů, realizovat průzkum k zamezení těmto vlivům a v daném případě stanovit potřebná opatření.

2.3 Regionální kooperace a interkomunální spolupráce

Mapa: V mapě "Dílčí území se specifickými výzvami dalšího rozvoje" jsou ve smyslu zásady G 1.1.3 Zemského rozvojového plánu Saska 2013 zachyceny rozdílné rozvojové potenciály a potřeba adaptací dílčích území regionu.

- Z 2.3.1 Regionální a interkomunální kooperace na dobrovolném základě mají být prohloubeny a rozvíjeny. Přitom je třeba podporovat komplexní a nadmístně zaměřené strategie, plány a projekty a formy spolupráce, zaměřené na spojování kompetencí.**
- Z 2.3.2 Regionální kompetence mají přispět k ekonomickému posílení plánovacího regionu a jeho dílčích území.**
- Z 2.3.3 Regionální kooperace v území kolem města Drážďan (zážitkový region Drážďany) má přispět k lepšímu řešení komunálních úkolů způsobem, který přesahuje jednotlivé obce, a posílit "zážitkový region Drážďany" a jeho potenciály pro práci, bydlení a rekreaci.**
Do aktivit pro rozvoj možností příměstské rekreace a volnočasových nabídek v okolí města mají být zahrnuty požadavky, uvedené v odůvodnění.
- C 2.3.4 Rozvoj ploch pro bydlení s potřebou nadmístní koordinace má probíhat v rámci interkomunální spolupráce a na základě prognózy potřeby, koordinované na úrovni dílčích regionů (koncepte rozvoje sídel). Přitom je třeba zahrnout centrální obce.**
- C 2.3.5 Stanovení nových oblastí pro bytovou výstavbu se specifickými požadavky na umístění ("bydlení u jezera") ve směrných stavebních plánech v Lužické jezerní krajině a u jezera Berzdorf je nutno připravit na základě jednotně používaných kritérií v rámci koncepcí pro území v okolí měst pro spádové oblasti měst Hořejice, Zhořelec a Weißwasser/O.L..**
- Z 2.3.6 Další rozvoj Krajiny podstávkových domů má být podpořen evaluací a případnou aktualizací "Trilaterální regionální rozvojová a akční koncepce Krajina podstávkových domů Česko - Německo - Polsko".**
- Z 2.3.7 Imigrace a integrace mají v rámci regionálních kooperačních projektů a sítí ve venkovském prostoru regionu přispět k zachování infrastruktury pro občanskou vybavenost, revitalizaci jader měst a obcí a zajištění kvalifikované pracovní síly v regionu.**

3 Rozvoj sídel a hospodářství

3.1 Sídla

- C 3.1.1 Pro provoz nepotřebné železniční plochy a budovy uvnitř sídelních areálů mají být urbanisticky integrovány, případně integrovány do ploch zeleně uvnitř obcí. Nepotřebné železniční plochy mimo sídelní areály mají být revitaliovány v případě, že pro ně není prokazatelné nové využití v oblasti dopravy, případně průmyslu.**
- Z 3.1.2 V rámci komunálního směrného stavebního plánování a nového uspořádání katastru mají plány a opatření, která hraničí s odtokovými drahami a prudkými svažitými polohami v souladu s Cílem Z 5.1.1.2 Regionálního plánu zohledňovat ohrožení, vyplývající z imisí erodované půdy a z povrchového odtoku.**
- C 3.1.3 Podél regionem probíhajícími úseky nadregionálně významných spojovacích a rozvojových os (Drážďany) - Radeberg-Bischofswerda a (Drážďany) - Königsbrück a úseku regionálně významné spojovací a rozvojové osy (Pirna)-Radeberg-Großröhrsdorf-Pulsnitz-Kamenec má rozvoj nových ploch pro bytovou výstavbu mimo souvisle zastavěných částí obcí probíhat uvnitř spádových oblastí zastávek místní kolejové osobní dopravy.**
- Z 3.1.4 Mají být podpořeny obce, které za účelem zajištění a posílení obslužných a sídelních jader, případně souvisle zastavěných lokalit, chtějí koncepčně připravovat, případně realizovat odstranění periferních sídelních struktur.**

hluk letadel

Mapa: V mapě „Využití území“ je omezení sídel pro dopravní letiště v Drážďanech ve smyslu cíle Z 2.2.1.11 Zemského rozvojového plánu 2013 zakresleno jako cíl územního plánování.

3.2 Živnostenské a průmyslové podnikání

Územní rezervy pro průmysl

Pozn: V souladu s Cílem Z 2.3.1.3 Zemského rozvojového plánu 2013 má být zajišťování ploch pro usídlení průmyslových podniků nadregionálního významu podpořeno přízovatelem regionálního plánování. Pro tyto účely mají být v Regionálním plánu stanoveny preventivní lokality pro průmysl jako těžiště sídelního rozvoje. Regionální plánovací svaz Horní Lužice-Dolní Slezsko se rozhodl upustit od stanovení preventivních lokalit pro velkoplošné, nadregionálně významné průmyslové podniky. Důvody tohoto rozhodnutí jsou uvedeny v části Odůvodnění.

Živnostenské a průmyslové podnikání

- C 3.2.1 V plánovacím regionu mají být vytvořeny územní předpoklady pro usídlení regionálně a nadregionálně významných inovativních živnostenských a průmyslových podniků případně atraktivních služeb. Za tímto účelem je nutno v souladu s potřebami rozvíjet infrastrukturu, související s hospodářstvím, v centrálních obcích a v obcích se specifickou funkcí „Průmysl“**
- Z 3.2.2 Má být rozvíjeno funkční propojení regionu s rozvíjejícím se růstovým regionem Drážďany a sousedními hospodářskými centry ve spolkové zemi Braniborsko, v České republice a v Polsku.. Za tímto účelem mají být v centrálních obcích a v obcích se specifickou funkcí „Průmysl“ podél spojovacích a rozvojových os s nadregionálním, případně regionálním významem, podle potřeby zajištěny plochy pro usídlení podniků.**
- Z 3.2.3 Větší průmyslové a živnostenské plochy podél nadregionálně a regionálně významných spojovacích a rozvojových os mají být napojeny na železniční síť.**

3.3 Obchod a služby

Poznámka: Zemský rozvojový plán 2013 vymezuje v kapitole 2.3 Obchod významnou intenzitu regulace prostřednictvím konečných ustanovení (cíle územního plánování). Podrobnější úpravy přípustnosti / nepřípustnosti určitých zařízení maloobchodu, řešených v rámci směrného stavebního plánování, nejsou v současné době pro plánovací region nutné. Zde je odkazováno na skutečnost, že ve spojení se stanovením obslužných a sídelních jader pro centrální obce v Regionálním plánu (viz C9I Z 1.3.2) je přípustnost zařízení maloobchodu, zmiňovaných v Cílech Z 2.3.2.1 a Z 2.3.2.2 Zemského rozvojového plánu omezena na tyto části obcí.

- C 3.3.1 Centra obcí a části center obcí sdružení vyšších center Budyšín-Zhořelec-Hojeříce a střední centra je nutno dle jejich spádového území rozvíjet za pomoci nástrojů směrného plánování a rozvoje měst jako stanoviště maloobchodu a služeb. Přitom je třeba působit na zajištění a oživení drobného maloobchodu v blízkosti městských center.**
- Z 3.3.2 Centrálními obcemi mají být za účelem zajištění funkce centrální obce, řádného urbanistického rozvoje a obslužnosti v blízkosti spotřebitelů zpracovány koncepce maloobchodu, případně koncepce místní obslužnosti.**

3.4 Cestovní ruch a rekreace

Mapa: Prioritní a vyhrazená území „Rekreace“ jsou vymezena v mapě „Využití území“. V oblastech, ve kterých probíhá sanace po těžbě hnědého uhlí, doplňují odpovídající území, která byla v rámci hranic původních vymezení stanovena příslušnými rámcovými sanačními plány a které spolu s ustanoveními Regionálního plánu tvoří jednu funkční jednotu. Seznam prioritních a vyhrazených oblastí „Rekreace“ je obsažen v Příloze ke Kapitole 3.4. V mapě „Volný čas, rekreace, cestovní ruch“ jsou popsány regionálně významné zájmy volného času, rekreace a cestovního ruchu. Integrována je územní konkretizace krajiny po těžební činnosti dle zadání Cíle 2.1.3.2, věta 3 Zemského rozvojového plánu 2013. Do mapy „Volný čas, rekreace, cestovní ruch“ byly ze sítě SachsenNetz převzaty dálkové cyklostezky.

Pozn: Stanovené prioritní a vyhrazené oblasti „Rekreace“ jsou z hlediska regionálního plánování v zásadě vhodné pro velkoplošná volnočasová zařízení a sportoviště ve smyslu Zásady G 2.3.3.11 Zemského rozvojového plánu 2013 a pro nové zpřístupnění vod, případně úseků vodotečí pro rekreační a sportovní využití ve smyslu Zásady G 2.3.3.12 Zemského rozvojového plánu 2013. Tato území dále představují potenciální, z hlediska územního plánování prověřené lokality pro zřizování větších areálů prázdninových domů a bytů v souladu se Zásadou G 2.3.3.6 Zemského rozvojového plánu 2013. Hodnocení vhodnosti ve vztahu ke konkrétnímu projektu je nutné v rámci následujících plánovacích prací. Ustanovení regionálního plánu k rekreaci v krajině jsou obsaženy v Kapitole 5.2 Ochrana kulturní krajiny.

- C 3.4.1 Územní a věcná konkretizace prioritních, případně vyhrazených oblastí „Rekreace“ v Lužické jezerní krajině (saská část) a u jezera Berzdorfer See v rámci komunálního směrného stavebního plánování je přípustná po uvolnění areálů, uzavřených z geotechnických důvodů nositelem sanačních prací, případně po zrušení obecně závazné vyhlášky k odvracení ohrožení Vrchního saského báňského úřadu (Sächsisches Oberbergamt). Z důvodů jejich významu pro rozvoj cestovního ruchu by uvedené areály měly být prioritně a podle potřeby sanovány po dohodě mezi nositeli sanačních prací a obcemi.**

Z 3.4.2 Krajiny po těžbě hnědého uhlí mají být rozvíjeny a navzájem komunikačně propojeny pro účely volnočasového využití, rekreace a cestovního ruchu především v následujících lokalitách:

- Jezero Geierswalder See,
- Jezero Partwitzer See,
- Jezero Sabrodter See,
- Jezero Spreetaler See,
- Jezero Bärwalder See,
- Jezero Berzdorfer See,
- Jezero Olbersdorfer See und
- UNESCO Global Europark Mužákovská vrása

Pomocí řízení návštěvníků mají být rozvíjeny přírodě blízké oblasti pro extenzivní rekreaci.

Z 3.4.3 Pro široké spektrum kvalitativně náročných forem využití vod v oblasti vodních sportů a turistiky v Lužické jezerní krajině a u jezera Berzdorf je nutno vytvořit obcemi, pořizovateli odborných plánů a sanační společností prostorové předpoklady pro:

- rozvoj infrastruktury pro vodní turistiku s těžištěm vytvoření splavných úseků pro jezera Partwitzer See až po jezero Spreetaler See,
- zhodnocení nabídky v oblasti vodní turistiky propojením s další nabídkou v oblasti cestovního ruchu a kultury

Z 3.4.4 Turistické oblasti, které se nacházejí v destinaci Horní Lužice - Dolní Slezsko, které vznikly přirozeně nebo kulturně-historicky:

- Ponisí (Neißealand)
- Měst Zhořelec (Görlitz)
- Bautzen a Krajina vřesovišť a rybníků (Heide- und Teichlandschaft)
- Drážďanská vřesovitště (Dresdner Heidebogen)
- Západní Lužice (Westlausitz)
- Hornolužická vrchovina (Oberlausitzer Bergland)
- Zittau a Žitavské hory (Zittauer Gebirge)

mají být v závislosti na svém příslušném charakteru a vybavenosti (viz odůvodnění) a v rámci stanoveného využití území rozvíjeny způsobem šetrným ke krajině, udržitelně a tematicky propojeně. Odpovídající, rovněž území přesahující kooperace, mají být prohloubeny především ve spojení s městskou a venkovskou turistikou. Kulturně-turistické nabídky mají být zachovány a rozšiřovány při zapojení hodnotných urbanistických struktur a typických regionálních stavebních forem. Stavební záměry, významné pro území ve smyslu Zásad Zemského rozvojového plánu G 2.3.3.6, G 2.3.3.11 a G 2.3.3.12, mají být soustředěny do prioritních / vyhrazených oblastí Rekreace, Centrální obce a Obce se specifickou funkcí cestovních ruchů.

Z 3.4.5 Stávající síť turistických stezek v regionu má být rozvíjena tak, aby došlo k zajištění propojení s těžišti volnočasového a rekreačního využití v regionu a ke zlepšení předpokladů přeshraniční turistiky.

C 3.4.6 Úzkorozchodná železnice Žitava–Ojvíň / Kurort Jonsdorf a lesní železnice v Mužákově (Bad Muskau) mají být dlouhodobě zachovány pro účely cestovního ruchu.

4 Doprava

Mapa: Konečná ustanovení Zemského rozvojového plánu 2013 (prioritní oblasti pro novostavbu silnic podle Cíle Z 3.2.5) byla přejata do mapy "Využití území". To platí i pro odpovídajícím způsobem stanovené vyhrazené oblasti podle Zásady G 3.2.6 Zemského rozvojového plánu 2013 (koridory pro vedení tras a obchvaty obcí), které mají být v případě dosažení určitého stupně přípravy upřesněny ustanovením Regionálního plánu ve smyslu Cíle Z 3.2.7 Zemského rozvojového plánu 2013. Kromě toho jsou v mapě "Využití území" obsaženy a takto územně zajištěny z regionálního pohledu významná opatření v oblasti silniční výstavby. To se týká přeložky spolkové silnice B156 v úseku Boxberg / O.L. – Weißwasser / O.L., obchvatu městu Radeberg (jižní obchvat) v úseku státní silnice S95 až S177 a kombinované výstavby nového úseku a modernizace silnice Spreestraße 2. etapa jako součásti západovýchodního spojení mezi dálnicí A13 a obcí Weißwasser / O.L., případně polskou hranicí jako původně územní zajištění Regionálního plánu. V rámci závazného odborného plánování trasy s podrobnějším prověřováním variant může dojít k odchylkám tras, zajištěných v rámci územního plánování, které mohou být v daném případě spojeny s posuny ve využití území.

Oproti tomu probíhá rozvoj železniční sítě na stávajících tratích nadregionální a regionální sítě (viz kapitola 4.2), čímž nevyužije územního zajištění.

Z důvodů územní konkretizace a na základě záměru na nové využití, deklarovaného okresem Görlitz a Saským státním ministerstvem hospodářství a práce je zajištěna železniční trať Niedercunnersdorf (od S148) - Oderwitz jako prioritní trasa v rámci nové výstavby (cyklodoprava). Převažující modernizací stávajících dopravních cest podle Cíle Z 4.1.1.1, Zásady G

4.1.3 a částečnou novou výstavbou v souladu s Cílem Z 4.1.2 včetně přemístění silnice B 156 a s tím spojeného uvolnění ploch je řešeno významné snížení rozsahu nových záborů ploch podle Zásady G 2.2.1.1 Zemského rozvojového plánu.

Příloha: Příloha ke Kapitole 4 obsahuje seznam stavu plánování a k regionálně-plánovací integraci relevantních silničních novostaveb včetně obchvatů obcí, zkapacitňování komunikací a ustanovení ke stavu a vývoji hraničních přechodů.

4.1 Silniční a cyklistická doprava

C 4.1.1 Nadregionální a regionální silniční síť má být rozvíjena tak, aby byly napojeny, případně navzájem spojeny centrální obce a obce se specifickými funkcemi v souladu s jejich obslužnou, komunikační či rozvojovou funkcí. Současně má být prostřednictvím kapacitní infrastruktury zohledněna i plošná osobní a nákladní doprava z a do jižní a východní Evropy. Tento rozvoj má probíhat na základě koordinace s spolkovou zemí Braniborsku, Českou a Polskou republikou.

C 4.1.2 Za účelem vytvoření dopravních předpokladů pro restrukturalizaci v saské části Lužického hnědouhelného revíru je nutno prostřednictvím dalšího rozvoje nadregionální silniční sítě zlepšit dostupnost především následujících centrálních obcí a obcí s nadmístní funkcí v uvedených relacích:

- Hořejice, Spreetal a Weißwasser/O.L. mezi dálnicí A13 a německo-polskou hranicí v obci Krauschwitz i.d. O. L., případně Ludwigsdorf (spojení západ-východ),
- Mužákov, Weißwasser/O.L a Boxberg/O.L. mezi (dálnicí A15 / Chotěbuz) - Mužákov a Budyšín (spojení sever-jih).

Z 4.1.3 Lokálně významná silniční spojení mají být v rámci funkčního doplnění k nadregionální silniční síti a při zohlednění vlivů demografického vývoje budována a optimalizována za účelem zlepšení kvality spojení mezi základními centry a příslušnými spádovými oblastmi.

C 4.1.4 Je nutno působit na vytváření dalších přeshraničních silničních spojení přes Lužickou Nisu u obcí Lodenau, Deschka a Hirschfelde.

Z 4.1.5 V případě odpovídající potřeby, odůvodněné především potřebou z hlediska centrálních obcí nebo jako napojení na turistickou síť cyklostezek, mají být na úsecích silně frekventovaných spolkových, státních a okresních silnic podél silnic prioritně vybudovány cyklostezky, které mají být propojeny s cyklostezkami uvnitř obcí.

C 4.1.6 Prioritní trasy pro výstavbu nových a modernizaci stávajících silničních úseků podle Cíle Z 4.1.3, které vedou prioritními oblastmi "Zásobování vodou", mají být budovány tak, aby nedošlo k významnému negativnímu ovlivnění zdroje pitné vody.

4.2 Kolejová doprava a železniční infrastruktura

Mapa: Do mapy „Využití území“ byly ze Zemského rozvojového plánu 2013 (mapa 4) převzaty stávající tratě nadregionální a regionální sítě. Z naposledy uvedené mapy a ze Zásady G 3.4.2 Zemského rozvojového plánu 2013 byly dále převzaty vyhrazené oblasti pro nové dopravní využití železničních tratí. Některé z dotčených tratí vykazují z důvodů možností svého rozvoje mimořádný regionální význam a jejich význam byl odpovídajícím způsobem zvýšen na příslušné prioritní oblasti, které představují ustanovení Regionálního plánu. V souladu se Zemským rozvojovým plánem byla trať Zhořelec (Görlitz) – Königshain (vyhrazená oblast), zajištěná pro nové dopravní využití, přeměněna na cyklostezku (viz. mapa "Volný čas, rekreace, cestovní ruch), kromě toho je z rovněž odpovídajícím způsobem zajištěná trať Hořejice - Budyšín využíván úsek Knappenrode-Caminau pro nákladní dopravu kaolinky Caminau. Přeložka tratě Rietschen-Weißkeißel na trati Zhořelec - Chotěbuz, podmíněná důlní činností, představuje jediný nově budovaný úsek v regionu. Trasu lze v daném případě zajistit tehdy, pokud z příslušného ověření variantních řešení společnosti DB Netz AG a.s. vyplyne konsolidovaná varianta, šetrná k území i životnímu prostředí.

Poznámka: Region Horní Lužice - Dolní Slezsko je zapojen do evropské železniční sítě. Do ní patří železniční trať dálkové dopravy a dopravy v aglomeracích E 30 / C-E 30 (Drážďany) - Budyšín - Zhořelec (Vratislav, Polská republika) a C-E 30 (Wittenberg)-(Lipsko)-(Falkenberg)-Hořejice-Horka-(Węliniec, Polská republika), které společně tvoří součást III. panevropského koridoru (Berlín/Drážďany-Vratislav-Opole-Katovice-Lvov-Kijev) a které jsou zařazeny do hlavní sítě TEN. Zatímco trať (Drážďany)-Budyšín-Zhořelec - státní hranice D/PL z důvodů svého stavu v současné době neumožňuje ani akceptovatelnou cestovní rychlost, ani perspektivní propustnost pro nákladní dopravu a tím dosud nesplňuje požadavky, kladené na dopravní infrastrukturu v rámci panevropského koridoru, je trať Hořejice-Horka-státní hranice D/PL do konce roku 2018 zdvoukolejněna a elektrifikována. Současně probíhá na polské straně modernizace s úpravou na maximální rychlost 160 km/h tak, jak bylo potvrzeno v Dohodě mezi Spolkovým ministerstvem dopravy, výstavby a bytové problematiky Spolkové republiky Německo (Bundesministerium für Verkehr, Bau- und Wohnungswesen der Bundesrepublik Deutschland) a Ministrem pro infrastrukturu Polské republiky o spolupráci při dalším rozvoji železničního spojení Berlín- Varšava C-E 20) a Drážďany - Vratislav (E 30 / C-E 30) ze dne 30. dubna 2003 a ve Společném prohlášení mezi Německem a Polskou republikou ze dne 21. června 2011 o dobrém sousedství a přátelské spolupráci (viz Ministerstvo infrastruktury a rozvoje Polské republiky [2014]: Studie územní integrace polsko-německého pohraničí. Varšava, str. 152). V příslušném Programu spolupráce u příležitosti 20. výročí podepsání Smlouvy mezi Spolkovou republikou Německo a Polskou republikou o dobrém sousedství a přátelské spolupráci mezi vládami Spolkové republiky Německo a Polské republiky je nadále obsažena modernizace a elektrifikace. Odpovídající nutnost řešení nedostačující kvality dopravy mezi (tehdejší) metropolitním regionem Sachsendreieck (Drážďany - Lipsko - Saská Kamenice, nyní metropolitní region Střední Německo) a Krakovem konstatovala na svém 32. zasedání Konference ministrů, majících v gesci územní plánování (MKRO) svým konstatováním ze dne 28., dubna 2005 v souvislosti se vzetím na vědomí zprávy "Požadavky územního plánování na

dálkovou osobní kolejovou dopravu". Z toho vyplývající koncepční úvahy byly prohloubeny v neposlední řadě i v rámci aktuální diskuse dolnoslezsko-saské partnerství (viz Knippschild, Robert [2014]: závěrečná dokumentace projektu "Společně pro dolnoslezsko-saské pohraničí" Vratislav / Drážďany, str. 171).

Modernizace železniční tratě Drážďany-Zhořelec- státní hranice D/PL, Zhořelec - Chotěbus a Hořejce - Horka - státní hranice D/PL je upravena v rámci zemského plánování. Mají tak být vytvořeny předpoklady pro zapojení regionu do (přeshraniční) dálkové dopravy. O to se důrazně zasazuje rovněž Regionální plánovací svaz, který v rámci toho podpořil řadu iniciativ (například Via Regia). Regionální plánovací svaz kromě toho vnímá požadavek na další rozvoj infrastruktury rovněž s ohledem na rychlejší regionální dopravu, která dálkové dopravě časově předchází, případně jí zahušťuje. Příslušná ustanovení (Cíle Z 4.2.1 až 4.2.4.) jsou tedy chápány jako doplnění a konkretizace Zemského rozvojového plánu, který navíc nadregionální spojení Biskupice-Žitava-Liberec samostatně nesleduje (viz Cíl Z 4.2.5). Ustanovení k regionální, případně přeshraniční kolejové síti a k uzlovým železničním stanicím Zhořelec a Žitava (Cíl / Zásada Z/G 4.2.6 a další) opět původní součástí tohoto plánu.

- C 4.2.1 Modernizace nadregionální a regionální železniční tratě (Drážďany-)Radeberg-Biskupice-Budyšín-Lobava-Zhořelec- státní hranice D/PL - Vratislav v souladu s cílem Z 3.3.9 Zemského rozvojového plánu má být proběhnout jen s přihlédnutím k rychlé regionální dopravě, aby tak došlo ke zlepšení dostupnosti uvedených vyšších, středních a základních center nezávisle na žádoucí dálkové dopravě.**
- C 4.2.2 Úsek Särichen-Zhořelec, propojující dvě nadregionální železniční tratě má být elektrifikován předčasně, pokud nebude v krátkodobém až střednědobém horizontu odpovídajícím způsobem modernizována celá trať Chotěbus-Horka-Zhořelec (Cíl Z 3.3.10 Zemského rozvojového plánu 2013). Mají tak být vytvořeny územní předpoklady pro rychlou průběžnou rychlou regionální dopravu v relaci (Lipsko-Elsterwerda/Drážďany-Großenhain-)Hořejce-Niesky-Zhořelec jako součástí sdružení vyšších center Budyšín-Zhořelec-Hořejce.**
- C 4.2.3 V případě stavebně podmíněné přeložky nadregionální tratě Chotěbus - Zhořelec v úseku mezi obcemi Rietschen a Weißkeißel má být tato zrealizována tak, aby zůstala zachováno zvýšení kapacity v dálkové a regionální dopravě v souladu s Cílem Z 3.3.10 Zemského rozvojového plánu 2013.**
- Z 4.2.4 Regionální železniční spojení Zhořelec-Žitava má být z hlediska infrastruktury rozvíjeno tak, aby v prodloužení nadregionální tratě (Berlín)-(Chotěbus)-Weißwasser / O.L.-Zhořelec (srn. Cíl Z 3.3.10 Zemského rozvojového plánu 2013) umožňovalo atraktivní napojení středního centra a dopravního uzlu Žitavy a Liberecké aglomerace (Česká republika).**
- C 4.2.5 Další modernizace nadregionální tratě Biskupice - Wilthen - Ebersbach-Neugersdorf - Žitava - státní hranice D/PL (-Liberec, Česká republika) má být ukončena tak, aby vznikly, případně byly obnoveny dostatečné kapacity pro rychlou regionální dopravu. Kromě toho je třeba působit na to, aby v dohledné době došlo k odsouhlasené rekonstrukci traťového úseku Žitava-státní hranice D/PL - Porajów - státní hranice PL/CZ - Hrádek nad Nisou a tím ke zvýšení kvality spojení mezi Drážďanami, Žitavou a Libercem.**
- Z 4.2.6 V železničních stanicích Zhořelec a Žitava má být vytvořena, případně zachována koordinovaná přeshraniční nabídka kolejové osobní dopravy, sloužící vzájemnému napojení sousedních center a rekreačních oblastí.**
- Z 4.2.7 Vlaková spojení ze všech železničních stanic regionu Horní Lužice - Dolní Slezsko mají mít ve stanicích, v nichž zastavují dálkové vlaky (například IC / EC, ICE), přímou návaznost tak, aby existovala atraktivní možnost cestování pro východosaskou cílovou a zdrojovou dopravu.**
- C 4.2.8 Trať regionální sítě Seifhennersdorf-Varnsdorf (Česká republika)-Großschönau-Mittelherwigsdorf-Žitava a Königsbrück-Ottendorf-Okrilla-(Drážďany) mají být zachovány a podle potřeb rozvíjeny v souladu se svojí funkcí při spojení centrálních obcí a se svým významem pro cestovní ruch.**
- Z 4.2.9 Železniční tratě, které nejsou využívány pro osobní dopravu**
- Lobava-Ebersbach/Sa.- státní hranice ČR / SRN,
 - Eibau-Seifhennersdorf,
 - Neukirch (Lausitz) - západní - hranice s plánovacím regionem Horní Polabí / východní Krušnohoří,
 - Lodenau- Rothenburg/O.L. (dopravní přístávací plocha) -Horka,
 - (Hosena)-Bernsdorf- Kamenec
 - (Spremburg)-Spreewitz-Knappenrode a
 - Knappenrode-Wartha-Caminau
- mají být i nadále udržovány pro nákladní dopravu. V relaci Lobava-Ebersbach-(Rumburk-Česká Lípa, příp. Děčín, Česká republika) mají být vytvořeny stavební předpoklady pro výrazné zrychlení nákladní dopravy. Spolu s dalším provozem nákladní dopravy na tratích Lobava-Ebersbach/Sa.-**

státní hranice ČR / SRN, Lodenau– Rothenburg/O.L. (dopravní přistávací plocha)-Horka a (Hosena)–Bernsdorf–Kamenec mají být udržovány možnosti současného využití i v (přeshraniční) osobní dopravě.

C 4.2.10 Na následujících traťových úsecích, zajištěných prostřednictvím prioritních oblastí "dopravní využití železničních tratí, na kterých byl ukončen provoz", má být zamezeno trvalému zablokování nebo roztržení pozemků:

- Arnsdorf– hranice regionu -(Dürrröhrsdorf),
- Budyšin –Wilthen und
- Spojovací Spreetal (křivka Spreewitz) – Spreetal (Spreewitz Nord).

Nebude-li Zásada G 4.2.9 aplikována na úsek Rothenburg/O.L (dopravní přistávací plocha)-Horka, platí územní zajištění trasy podle tohoto cíle.

4.3 Veřejná hromadná doprava osob

Z 4.3.1 V regionu má být při zohlednění hospodárnosti rozvíjena atraktivní integrovaná veřejná hromadná doprava osob, orientující se dle poptávky, která zlepší dosažitelnost centrálních obcí pro obyvatelstvo svých spádových oblastí veřejnou hromadnou dopravou osob a která bude ve vedení linek, obslužnosti a kombinaci dopravy do zaměstnání, do školy, volnočasové a linkové dopravy orientována dle systému centrálních obcí a obcí se specifickou funkcí „Vzdělávání“, „Zdraví / Sociální záležitosti“ , „Cestovní ruch“ případně „Průmysl a podnikání“ a která bude napojovat regionálně významná prioritní místa pro volnočasové, rekreační a turistické využití.

Z 4.3.2 Na železničních tratích kolejové osobní dopravy má být zachována stávající, taktová doprava dále atraktivně rozvíjena.

Z 4.3.3 Na všech železničních stanicích centrálních obcí a na zastávkách Klitten, Lauta, Lohsa, Uhyst, Mücka a Schmölln/O.L. mají být kolejová a silniční veřejná hromadná doprava osob navázem územně propojeny. Jednotlivé spoje mají být na sebe navzájem odladěny. Parkoviště Park+Ride mají být v souladu s potřebami vybudovány při všech železničních stanicích místní osobní kolejové dopravy. Stávající areály mají být v případě potřeby rozšířeny.

4.4 Letecká doprava

Mapa: Regionální a místní dopravní přistávací plochy a mimořádné přistávací plochy jsou převzaty do mapy „Využití území“.

Z 4.4.1 Pro letiště Budyšin a Rothenburg/Zhořelec mají být zachovány a rozvíjeny prostorové předpoklady pro využití jako dopravní přistávací plochy regionálního významu pro cestovní a obchodní ruch, případně dopravu zboží.

Z 4.4.2 Pro dopravní přistávací plochy místního významu Zhořelec a Kamenec mají být zachovány územní předpoklady pro obecnou leteckou dopravu a pro letecký sport.

Z 4.4.3 Pro mimořádné přistávací plochy Klix, Brauna a Nardt mají být zachovány územní předpoklady pro letecký sport.

5 Ochrana a rozvoj volné krajiny

Pozn: Regionální plán přejímá v souladu s § 6 odst. 4 Saského zákona o ochraně přírody (SächsNatSchG) současně funkci Rámcového krajinného plánu. Obsah Rámcového krajinného plánu je ve smyslu § 6 odst. 2 věty 1 Saského zákona na ochranu přírody po zkoordinování s ostatními plány a opatřeními, ovlivňujícími území, zahrnut do Regionálního plánu, pokud je nutný pro koordinaci nároků na území a je-li jej možno zajistit prostřednictvím Cílů a Zásad územního plánování. V dalším jsou k Regionálnímu plánu přiloženy jako Příloha (§6 2 věta 2 Saského zákona o ochraně přírody).

Koncepce pro rozvoj kulturní krajiny v souladu s Cílem Z 4.1.1.11 Zemského rozvojového plánu 2013 jsou obsaženy v Příloze 1 ke kapitole 5.2 Ochrana kulturní krajiny.

5.1 Rozvoj a sanace krajiny

5.1.1 Části krajiny, vyžadující sanaci

Mapa: V mapě „Péče o krajinu, sanace a rozvoj krajiny“ jsou stanoveny zemědělské krajiny, vyžadující vytvoření struktury, území s vysokou mírou vodní eroze, regionálně významná těžiště rekonstrukce lesa, vodoteče, vyžadujících sanaci, vodní plochy, vyžadující sanaci, regionálně významné oblasti sanace podzemních vod a regionální významné reliktní lokality jako části krajiny, vyžadující sanaci ve smyslu Cíle Z 4.1.1.6 Zemského rozvojového plánu.

C 5.1.1.1 Je nutno působit na snížení větrné eroze z „agrárních ploch, vyžadujících vytvoření struktury“ prostřednictvím vhodných ochranných opatření v rámci zemědělské činnosti a obohatit krajinu o

členící prvky. Agrární krajiny, vyžadující vytvoření struktury, integrované do nadregionální sítě ekologicky významných území pro překonání izolace biotopů a druhů, mají být pomocí původních dřevin rozčleněny tak, aby se tyto struktury dlouhodobě vyvinuly v biokoridory v nadregionální sítě ekologicky významných území pro překonání izolace biotopů a druhů, obdobné českému pojetí ÚSES. V případě agrárních ploch, které jsou v mapě označeny zkratkou „KUP“ je nutno působit na zřizování plantáží s krátkou obmýtní dobou.

C 5.1.1.2 V agrárně využívaných „Oblastech s vysokou mírou vodní eroze“ je nutno působit na realizaci účinného snížení eroze prostřednictvím opatření zemědělské ochrany půd (například konzervující zpracování půdy, pěstování meziplodin) a / nebo změnou využití v trvalý travní porost, houštinové struktury nebo les.

Pro všechny formy využití v „oblastech s vysokou mírou vodní eroze“, které mohou způsobit zesílení plošné nebo liniové eroze nebo povrchového odtoku (například dopravní a obslužené cesty a jejich okraje, sjezdové lyžování, intenzivní pastva), je nutno realizovat vhodná protierozní a odtok zmírňující opatření, případně působit na jejich přijetí.

C 5.1.1.3 V regionálně významných střediscích pro rekonstrukci lesa je nutno při orientaci na přirozená lesní společenství a při zohlednění změny klimatu nutno působit na vyrovnaný poměr mezi listnatými a jehličnatými druhy dřevin a na v porovnání se současným stavem vyšší stupeň promíšení těchto druhů dřevin, případně na tento poměr působit.

C 5.1.1.4 Vodní toky, vyžadující sanaci, mají být sanovány z hlediska struktury vodního toku a látkové zátěže. Kanalizované, zatrubněné, případně jinak stavebně upravené úseky vodotečí, případně úseky s příčnými vodními díly, nacházející se v prioritních nebo vyhrazených oblastech ochrany a ochrany biotopů, v „územích s vysokou mírou vodní eroze“ v souladu s cílem Z 5.1.1.2 nebo v oblastech pro zachování a zlepšení retence vody podle cíle Z 5.1.2.2, mají být prioritně sanovány z hlediska struktury vodního toku, tedy renaturalizovány a / nebo má být obnovena jejich průchodnost, případně odstraněno jejich zatrubnění.

C 5.1.1.5 Údolní nádrže Budyšín a Quitzdorf mají být vhodnými opatřeními sanovány z hlediska kvality vody v celém povodí.

C 5.1.1.6 Na základě vyhodnocení ohrožení je nutno prioritně realizovat v „regionálně významných oblastech sanace podzemních vod“ vhodná sanační opatření a monitorovat jejich úspěšnost. Středně až dlouhodobě má být dosaženo kvality podzemních vod, odpovídající z velké míry přirozeným hydrogeologickým poměrům.

Regionálně významné oblasti sanace podzemních vod (tělesa podzemní vody, vyžadující sanaci) je nutno nadále sledovat z hlediska jejich množství a / nebo chemické zátěže a sanovat.

C 5.1.1.7 V regionu je nutno prioritně sanovat následující reliktní zátěže:

- reliktní zátěže, které se nacházejí v prioritních, případně vyhrazených oblastech „Zásobování vodou“,
- Reliktní zátěže, které se nacházejí v prioritních oblastech "Preventivní ochrana proti povodním" (retenční prostor nebo prevence proti povodním),
- reliktní zátěže, které se nacházejí v oblastech vzestupu hladiny podzemních vod v důsledku ukončení důlní činnosti v hnědouhelných povrchových lomech,
- reliktní zátěže, které omezují pokračování nebo nové otvírky těžebních ploch surovin a hnědého uhlí, především v případě povrchových dolů Nochten a Reichwalde,
- vojenské a zbrojní reliktní zátěže v oblastech bývalých vojenských výcvikových prostorů Königsbrück (včetně areálů kasáren) a Nochten.

C 5.1.1.8 Regionálně významné reliktní zátěže

- elektrárna Boxberg okres Zhořelec
- elektrárna Hagenwerder okres Zhořelec

mají být sanovány pro nové využití jako lokalita pro průmysl, případně podnikání.

5.1.2 Oblasti krajiny se zvláštními požadavky na využití

Mapa: V mapě „Péče o krajinu, sanace a rozvoj krajiny“ jsou ve smyslu Cíle Z 4.1.1.6 Zemského rozvojového plánu 2013 jako „Oblasti krajiny se zvláštními požadavky na využití“ stanovena území s potenciálně vysokým stupněm ohrožení vodní erozí, území s potenciálně vysokým stupněm ohrožení větrnou erozí, území pro zachování a zlepšení retence vody, území s klimaticky podmíněným poškozením vodního režimu a, území hnědouhelné těžby s poklesem hladiny podzemní vody a. Oblasti výsypek povrchových dolů jsou uvedeny informativně.

Pozn: Území s poklesem hladiny podzemní vody v území hnědouhelné těžby jsou stanovena jako "Oblasti krajiny se zvláštními požadavky na využití". S tímto vymezením však nejsou spojeny výlučně specifické požadavky na využití, ale i sanační úkoly ve smyslu kapitoly 5.1.1. Regionálního plánu. Jelikož specifické požadavky na využití existují ve vztahu k oblastem krajiny, vyžadujících sanaci, pro celou oblast poklesu hladiny podzemní vody, bylo odpovídající vymezení provedeno zde v této kapitole. Nehledě na to obsahuje Kapitola 5.1.1 odpovídající ustanovení k této problematice.

- C 5.1.2.1** Je nutno působit na to, aby eroze půdy působením větru a vody především v „Územích s potenciálně velkým ohrožením erozí“ byla redukována vhodnými opatřeními v oblasti hospodaření a / nebo péče o krajinu tak, aby eroze půdy, vztažená na jeden lán, činila v dlouhodobém průměru střednědobě pod 3 t/h a bylo prostřednictvím zřizování nárazníkových zón zamezeno látkovým emisím v důsledku půdní eroze, případně povrchového odtoku z těchto oblastí do povrchových vodotečí a chráněných biotopů. Stávající struktury a formy využití, snižující erozi, mají být v těchto oblastech zachovány.
- C 5.1.2.2** Ve vymezených oblastech pro zachování a zlepšení retence vody je nutno zachovat a zlepšit přirozené vsakování vody a retenci vody prostřednictvím
- zalesňování a vhodným zemědělským a lesnickým využitím,
 - rozsáhlého zachování volných ploch mimo říční nivy,
 - rozsáhlého uvolnění nevyužívaných, ladem ležících uzavřených ploch,
 - otevření a revitalizaci zatrubněných úseků vodních toků,
 - optimalizace hospodaření se srážkami prostřednictvím infiltrace a decentralizované retence.
- C 5.1.2.3** Územně významné změny využití ploch v rámci stanovených oblastí pro zachování a zlepšení retence vody je nutno přezkoumat z hlediska jejich relevance pro vytváření odtoku. V případě významného poškození přirozené schopnosti infiltrace a retence vody je nutno poskytnout přiměřené vyrovnání uvnitř dotčeného povodí vodního toku.
- Cíl 5.1.2.3 platí až do vymezení odpovídající oblasti vzniku povodní podle § 76 odst. 1 věta 2 Saského vodního zákona.
- C 5.1.2.4** V případě veškerého plánování a opatření a v rámci hospodaření v krajině ve stanovených oblastech poklesu hladiny podzemních vod v důsledku důlní činnosti je nutno dbát na prostorové a časové vlivy poklesu hladiny podzemní vody a jejího opětovného vzestupu.
- C 5.1.2.5** Pro stanovená území s klimaticky podmíněným poškozením vodního režimu mají být v rámci odborného plánování vyhodnoceny a v případě jejich vhodnosti realizovány v konkrétních lokalitách konkrétní opatření pro zajištění a zlepšení přirozené retence vody a akumulace podzemní vody. Pro způsoby využití, znamenající spotřebu vody (například čerpání pitné vody, těžba surovin a zemědělství) mají být zpracovány koncepce hospodaření, v nichž budou zohledněny změny vodního režimu, které lze očekávat v důsledku změny klimatu.
- 5.1.3 Obnova využití území těžby surovin**
- C 5.1.3.1** V případě těžby surovin v oblastech zemědělsky hodnotných půd (vysoká / velmi vysoká úrodnost půdy podle map pro ochrany půd Svobodného státu Sasko) mají být prostřednictvím rekultivací vytvořeny územní předpoklady pro opětovné zahájení zemědělských činností a to při využití vysoce kvalitních půdních substrátů.
- C 5.1.3.2** Ve vhodných dílčích oblastech prioritních a vyhrazených oblastí „Těžba surovin“ (šterk a písky), vymezených severně od obce Ottendorf-Okrilla, mají být po vytěžení v rámci opětovného využití vytvořeny územní předpoklady pro využití k vodní rekreaci.
- C 5.1.3.3** V případě, je-li s těžbou surovin v pro tento účel vymezených prioritních a vyhrazených oblastech spojen zábor lesa, má v rámci rekultivace dojít k opětovnému zalesnění území uvnitř těžební oblasti. Není-li to z důvodů vznikající vodní plochy možné, je nutno provést vyrovnání v přímé územní návaznosti na postižené lesní oblasti.
- C 5.1.3.4** Po ukončení těžby surovin v jílovišti Wetro mají být vytvořeny územní předpoklady pro další využití zbytkové jámy dolu pro rozšíření skládky průmyslových odpadů Wetro. V těch částech, využívaných v současné době a v budoucnosti jako skládka, je nutno vytvořit územní předpoklady pro následné využití "les".
- C 5.1.3.5** V prioritních oblastech těžby surovin Ts 4 Gutttau-Neudörfel, KS 16 Skaska/Liebegast a KS 22 Oberoderwitz (West) mají být v rámci opětovného využití vytvořeny územní předpoklady pro vývoj těchto ploch jako součásti nadregionální sítě ekologicky významných území pro překonání izolace druhů biotopů a druhů, obdobné českému pojetí ÚSES.

5.2 Ochrana kulturní krajiny

Mapa: Prioritní a vyhrazené oblasti „Ochrana kulturní krajiny“ jsou vymezeny v mapě „Využití území“.

Poznámky: Koncepce pro rozvoj kulturní krajiny v souladu s Cílem Z 4.1.1.11 Zemského rozvojového plánu 2013 jsou obsaženy v Příloze 1 ke kapitole 5.2 Ochrana kulturní krajiny. Tyto koncepce je nutno v souladu s Cílem Z 4.1.1.11 Zemského rozvojového plánu 2013 v rámci regionálního rozvoje respektovat.

Aleje, a krajinnotvorné formy reliéfu (výškové hřbety, kupy a skalní údolí) a vyhlídkové body stanovené jako vyhrazené území "Ochrana kulturní krajiny", jsou vyjmenovány v Příloze 2 Kapitoly 5.2.

- C 5.2.1 V prioritních oblastech „Ochrana kulturní krajiny“ je nutno zachovat a rozvíjet územní předpoklady pro rekreaci v krajině.**
- Z 5.2.2 Vyhrazené oblasti „Ochrana kulturní krajiny“ mají být zachovány a rozvíjeny jako ochrana okolí charakteristických prvků krajinného rázu a historie osídlení a pro rekreaci v krajině.**
- C 5.2.3 Pokud při realizaci Cíle Z 5.2.1, případně Zásady G 5.2.2 dojde k vytvoření prioritních, případně vyhrazených oblastí „Ochrana kulturní krajiny“ pro rekreaci v krajině má dojít i ke zpřístupnění těchto oblastí pro návštěvníky a to způsobem přiměřeným dané formě rekreace. Významným konfliktům s cennou přírodou, především v dílčích částech území, je nutno předcházet především koncepcemi v oblasti dopravy a řízení návštěvníků.**
- C 5.2.4 Aleje, stanovené jako prioritní oblast „Ochrana kulturní krajiny“, je nutno zachovat nebo obnovit.**
- C 5.2.5 V prioritní oblasti pro ochranu kulturní krajiny, hraničící s oblastí ochrany přírody Königsbrücker Heide, definované jako prioritní oblast druhové ochrany a ochrany biotopů. je nuto vytvářet územní předpoklady pro rozvoj oblasti jako území zážitků z přírody v souladu su cílem 4.1.1.10 Zemského rozvojového plánu 2013.**

5.3 Druhová ochrana a ochrana biotopů, plošný systém biokoridorů

Pojem: Velkoplošný systém biokoridorů ve smyslu tohoto plánu představuje územně zajištěnou, funkčně související síť volné krajiny. Tento systém je zajištěn pomocí prioritních a vyhrazených oblastí „Druhová ochrana a ochrana biotopů“, dalšími prioritními a vyhrazenými oblastmi pro zajištění ekologických funkcí a forem využití volné krajiny a regionálními pásy a plochami zeleně. Do velkoplošného systému biokoridorů jsou integrovány regionálně významné těžné osy a koridory ptáků umožňující pro divokou zvěř k překonání silně frekventovaných dopravních tras. Velkoplošný systém biokoridorů, zajištěný územním plánováním, se skládá z jádrových a spojovacích zón.

Mapa: Prioritní a vyhrazená území „Druhová ochrana a ochrana biotopů“ jsou graficky vymezena v mapě "Využití území". Velkoplošný systém biokoridorů je zobrazen a jako takový označen v mapě „velkoplošný systém biokoridorů a regionální pásy zeleně“.

- C 5.3.1 Prioritní oblasti "Druhová ochrana a ochrana biotopů" je nutno zachovat a rozvíjet jako jádrové zóny velkoplošného systému biokoridorů.**
- C 5.3.2 Prioritní oblasti „Zemědělství“, stanovené v okolí obcí Weißenberg, Hochkirch a Kittlitz, které jsou integrované do nadregionální sítě ekologicky významných území pro překonání izolace druhů biotopů a druhů, obdobné českému pojetí ÚSES, je nutno zachovat a rozvíjet tak, aby mohly plnit svoji funkci cenných oblastí agrární krajiny, významných pro avifaunu.**
- Z 5.3.3 Vyhrazená území „Druhová ochrana a ochrana biotopů“ mají být společně s regionálními pásy a plochami zeleně, prioritními a vyhrazenými územími „Ochrana stávajícího lesa“, záplavovými oblastmi (retenční území) a agrárními plochami, vyžadujícími vytvoření struktury, zahrnutými do nadregionální sítě ekologicky významných území pro překonání izolace druhů biotopů a druhů, obdobné českému pojetí ÚSES, zachovány a rozvíjeny tak, aby byly v rámci sítě ekologicky významných území pro překonání izolace druhů biotopů a druhů ÚSES účinné jako biokoridory. Podél silně frekventovaných komunikací mají být pro divokou zvěř zachovány a nově vybudovány možnosti přechodů.**
- Z 5.3.4 Stávající síť cenných biotopů má být zachována a zahuštěna. Pro zajištění a doplnění velkoplošného systému biokoridorů mají být zachovány či obnoveny především typické zemědělské porosty dřevin podél cest a vodotečí, přirozené vodní toky a plochy, neporušené, přirozené části lesů, křovin, remízků a polních dřevin, suché, případně skalní kupy, extensivně využívané zemědělské plochy, mokřady, ovocné sady a další, ekologicky významné životní prostory.**
- C 5.3.5 Regionálně významné těžné osy ptáků a koridory tahu ptáků, integrované do velkoplošného systému biokoridorů, je nutno zachovat jako spojovací prvky za účelem územního a funkčního propojení životních prostorů, které jsou důležité pro avifaunu.**
- C 5.3.6 Pro prioritní území „Druhová ochrana a ochrana biotopů“, stanovená v rámci prioritní oblasti „Obrana“, mají být v případě vojenského využití vytvořeny územní předpoklady pro zajištění**

uplatnění legislativy ochrany přírody. Do tohoto okamžiku jsou potřeby vojenské obrany prioritní. V případě územní a věcné konkretizace v rámci zajištění ochrany přírody je nutno dbát na nutné sídelní a infrastrukturální požadavky.

5.4 Ochrana vod

Mapa: Prioritní a vyhrazená území „Ochrana vod“, prioritní a vyhrazené oblasti „Preventivní ochrana proti povodním“ (retenční prostor, příp. Prevence proti povodním) a prioritní a vyhrazené oblasti pro technickou ochranu proti povodním, jsou stanoveny v Mapě „Využití území“. V Mapě „Údržba, sanace a rozvoj krajiny“ jsou souladu s kapitolou 5.1.2 jako „Oblasti krajiny se specifickými požadavky na využití“ stanovena území s potenciálně vysokým stupněm ohrožení vodní erozí, území pro zachování a zlepšení retence vody, území s klimaticky podmíněnými negativními vlivy na vodní režim, oblasti s poklesem hladiny podzemní vody v důsledku těžby hnědého uhlí a přirozené úseky vodotečí, a v souladu s kapitolou 5.1.1 oblasti s vysokou mírou vodní eroze, úseky vodotečí, vyžadující sanaci, vodní plochy, vyžadující sanaci a regionálně významné oblasti zdrojů podzemní vody. Seznam prioritních a vyhrazených oblastí „Zásobování vodou“ je obsažen v příloze ke kapitole 5.4.1.

5.4.1 Ochrana podzemní vody / zásobování vodou

C 5.4.1.1 V rámci prioritních oblastí Wt 16 Königswartha a Wt 27 Großdubrau je v případě zvýšení odběru podzemní vody pro zásobování vodou, přesahující stávající využití, nutno vyloučit významné negativní ovlivnění vodních typů stanovišť a ploch v EVL "Teichgruppen am Doberschützer Wasser" (skupiny rybníků Doberschützer Wasser) a SPA "Doberschützer Wasser", případně v EVL "Oberlausitzer Heide- und Teichlandschaft" (Hornolužická krajina vřesovišť a rybníků) a SPA "Biosphärenreservat Oberlausitzer Heide- und Teichlandschaft" (biosférická rezervace Hornolužická krajina vřesovišť a rybníků).

5.4.2 Preventivní ochrana proti povodním

C 5.4.2.1 „Retenční prostory“, stanovené jako prioritní oblasti „Preventivní ochrana proti povodním“ je nutno zajistit v jejich funkcích jako retenční a odtokové prostory a chránit před jinými formami využití, které by byly v rozporu s těmito funkcemi. Využití v rámci dalšího sídelního rozvoje je vyloučeno. Věta 1 a 2 neplatí pro zařízení technické infrastruktury, která je nutno v rámci prioritní oblasti "Retenční prostor" z důvodů své funkce a z převažujících obecně prospěšných důvodů vybudovat. V těchto případech je kromě ochrany objektu před povodní nutno před realizací plánu zajistit náhradu ve vztahu na retenční schopnost a / nebo bezeškodný odtok povodně.

C 5.4.2.2 V prioritních oblastech „Preventivní ochrana proti povodním“ jsou přípustné pouze takové směrné stavební plány, které předpokládají zástavbu, uzpůsobenou ohrožení povodní. Zřizování a rozšiřování forem využití se specifickými riziky (formy využití, citlivé na povodně s vysokým škodním potenciálem a kritická infrastruktura) je nutno v těchto oblastech vyloučit.

Z 5.4.2.3 V rizikových oblastech potenciálních zátopových oblastí při extrémní povodni, vymezených jako prioritní oblasti „Preventivní ochrana proti povodním“ („Prevence proti povodním“) nemá být umožněna (další) zástavba a další formy využití se specifickými riziky, které nejsou uzpůsobeny na ohrožení povodněmi.

C 5.4.2.4 Veřejné dotační prostředky pro budování, rozšiřování, případně sanaci zástavby a jiných forem využití, citlivých na povodně v prioritních a vyhrazených oblastech "Preventivní ochrana proti povodním (Prevence proti povodním) mají být schvalovány pouze v případech, kdy jsou do projektu integrována opatření stavební prevence, případně ochrany objektů.

C 5.4.2.5 Je nutno působit na přizpůsobení zemědělského využití ve stanovených prioritních oblastech „Retenční prostor“ stávajícímu riziku povodní.

5.5 Ochrana a rozvoj oblastí, významných pro klima sídel

Pojem: Významné oblasti pro sídelní klima zahrnují regionálně významné oblasti tvorby čerstvého a chladného vzduchu a významné dráhy proudění čerstvého a chladného vzduchu, významné z hlediska regionálního sídelního klimatu. Pro tyto oblasti platí Cíl Z 4.1.4.1. věta 1 Zemského rozvojového plánu 2013.

Mapa: Regionálně významné oblasti vzniku chladného vzduchu jsou součástí regionálních pásů zeleně, graficky stanovených v mapě využití území v souladu s kapitolou Regionálního plánu 5.6. Význam regionálních pásů zeleně pro sídelní klima vyplývá z mapy "Nadregionální síť pro překonání izolace biotopů a druhů a regionální pásy zeleně". Regionálně významné oblasti tvorby čerstvého vzduchu jsou integrovány do prioritních a vyhrazených oblastí „Ochrana stávajícího lesa“ v souladu s kapitolou Regionálního plánu 6.2. Významné dráhy proudění čerstvého a chladného vzduchu, významné pro sídelní klima, jsou jako cíl územního plánování pomocí symbolů stanoveny v mapě „Využití území“.

- C 5.5.1 Významné oblasti z hlediska sídelního klimatu je nutno upřesnit v rámci komunálního směrného stavebního plánování a krajinného plánování.**

5.6 Regionální zeleň a pásy zeleně

Pojem: Regionální pásy zeleně jsou souvislé oblasti volné krajiny v blízkosti sídel s rozdílnými ekologickými funkcemi nebo přirozenými možnostmi rekreace, které je nutno chránit před zástavbou ve smyslu osídlení nebo jiného využití v rozporu s funkcí. Regionální pásy zeleně představují cíle územního plánování.

Zelený předěl je maloplošná část volné krajiny, zamezující srůstání těsně vedle sebe se nacházejících sídelních oblastí, především v rámci os. Zelené předěly jsou cíli územního plánování.

Regionální pásy zeleně a zelené předěly je nutno v souladu s Cílem Zemského rozvojového plánu 2013, C 2.2.1.8 chránit před zástavbou ve smyslu sídel a před dalšími formami využití, které by byly v rozporu s jejich funkčním využitím.

Mapa: Regionální pásy zeleně jsou stanoveny v Mapě „Využití území“. Specifické funkce jednotlivých regionálních pásů zeleně jsou zobrazeny v mapě „Nadregionální síť ekologicky významných území pro překonání izolace druhů a biotopů a regionální pásy zeleně“. Zelené předěly jsou pomocí symbolů stanoveny v mapě „Využití území“.

- C 5.6.1 Regionální pásy zeleně a zelené předěly a je nutno konkretizovat v rámci komunálního směrného stavebního plánování. Regionální pásy zeleně přitom mají být dle lokálních podmínek spojeny s volnými plochami uvnitř obcí.**

6 Využití volné krajiny

6.1 Zemědělství a rybářství

Mapa: Prioritní oblasti „Zemědělství“ jsou stanoveny v mapě „Využití území“. „Oblasti krajiny se zvláštními požadavky na využití“, týkající se zemědělství, jsou stanoveny v mapě „Péče o krajinu, sanace a rozvoj krajiny“.

- Z 6.1.1 Velké souvislé hospodářské plochy mají být zachovány za účelem udržení zemědělského využití ploch a v rámci uspořádání katastrů a upraveny tak, aby svojí velikostí a svým členěním polními dřevinami a keři, vyhovovaly krajinně-ekologickým, ekonomickým a estetickým požadavkům.**

- C 6.1.2 Ekologické zemědělství má být v rámci celého regionu posilováno a rozšiřováno. Je nutno působit na zvýšení podílu ekologicky obhospodařovaných ploch především ve stanovených „Oblastech krajiny se zvláštními požadavky na využití“ (srn. mapa „Péče o krajinu, sanace a rozvoj krajiny“).**

- C 6.1.3 Krajinu rybníků v regionu Horní Lužice Dolní Slezsko je nutno zachovat pro rybářství jako součást kulturní krajiny a jako lokality pro podnikání v oblasti aquakultury. Hospodaření na rybnících musí probíhat s ohledem na jejich vysokou ekologickou hodnotu.**

- C 6.1.4 V prioritních oblastech „Zemědělství“, které se nacházejí uvnitř prioritních oblastí „Zásobování vodou“, je nutno působit na přizpůsobení zemědělského využití požadavkům ochrany zdrojů pitné vody.**

6.2 Lesní hospodářství

Mapa: Prioritní a vyhrazená území „Množení lesa“ a „Ochrana stávajícího lesa“ jsou stanoveny v mapě „Využití území“.

- C 6.2.1 V prioritních a vyhrazených oblastech „Množení lesa“ je po proběhlém zalesnění nutno zajistit, aby les mohl dlouhodobě plnit své ekologické funkce.**

- C 6.2.2 Je nutno působit na rozvoj odstupňovaných a druhově bohatých lesních lemů o dostatečné šíři a rozmanité struktuře.**

6.3 Zajištění surovin

Mapa: Prioritní oblasti „Těžba surovin“, prioritní oblasti „Dlouhodobé zajištění ložisek surovin“ a vyhrazené oblasti „Těžba surovin“ jsou graficky stanoveny v mapě využití území. Těžební oblasti hnědého uhlí v lokalitách Nochten, Reichwalde a Welzow-Süd byly převzaty z příslušných závazných hnědouhelných plánů Nochten, Reichwalde a Welzow-Süd (saská část).. Odpovídající seznam území je obsažen v příloze ke kapitole 6.3.

- C 6.3.1 Těžba surovin a rekultivace v prioritních oblastech těžby surovin KS 7 Würschnitz, Kao 2 Wiesa (Hasenberg), Ts 5 Teicha, KS 20 Neundorf a. d. E., KS 23 Oberoderwitz (jihovýchod) a KS 24 Ruppertsdorf-Ninive je nutno utvářet tak, aby bylo vyloučeno kvalitativní a kvantitativní ohrožení zásob vody v překrývajících se prioritních oblastech pro zásobování vodou Wt 1 Laußnitz West (týká se KS 7), Wt 7 Kamenz Ost (týká se Kao 2), Wt 33 Rietschen (týká se Ts 5), Wt 45 Bernstadt a. d. Eigen (týká se KS 20), Wt 48 Oderwitz-Nord (týká se KS 24) a Wt 49 Oderwitz (týká se KS 23).**

- C 6.3.2 Těžbu surovin v prioritní oblasti „Těžba surovin“ Kao 5 Königswartha-Nord je nutno utvářet tak, aby míra negativních vlivů na lokality, ovlivněné podzemní vodou v okrajové oblasti biosférické rezervace „Hornolůžická krajina vřesovišť a rybníků“ nebyla v rozporu s účelem ochrany.**

6.4 Zásobování energiemi a obnovitelné zdroje energií

Mapa: Prioritní a vhodné oblasti pro využití energie větru jsou v mapě „Využití území“ stanoveny graficky. Těžební oblasti hnědého uhlí v lokalitách Nochten, Reichwalde a Welzow-Süd (saská část) byly do mapy „Využití území“ převzaty z příslušných hnědouhelných plánů. Území, ve kterých je umístování zařízení pro využití větrné energie vyloučeno zákonem, nebo jej vylučují podmínky dané lokality a potenciální území jsou na mapě „Potenciální plochy pro využití větrné energie“ zobrazeny jako dílčí krok pro stanovení prioritní / vhodné oblasti pro využití energie větru.

Poznámky: Textová část k zajištění významných ložisek hnědého uhlí zemského významu (Cíl Z 4.2.3.1 Zemského rozvojového plánu) je obsažena v odůvodnění kapitoly 6.3 Zajištění surovin. V ostatních případech je odkazováno na ustanovení, obsažená v hnědouhelných plánech pro povrchové doly Nochten, Reichwalde a Welzow-Süd (saská část). Na základě od roku 2014 změněných rámcových podmínek v energetické a hospodářské politice a revírní koncepce, obnovené v důsledku těchto skutečností těžební společností, se členská schůze Regionálního plánovacího svazu Horní Lužice – Dolní Slezsko dne 2. června 2017 usnesla na opětovné aktualizaci hnědouhelného plánu pro povrchový důl Nochten od roku 2014.

Příloha 1 je kapitole 6.4. Zásobování energiemi a energie z obnovitelných zdrojů obsahuje pasporty graficky stanovených prioritních / vhodných oblastí Využití energie větru. Území, ve kterém je zřizování zařízení pro využití větrné energie vyloučeno zákonem nebo jej vylučují podmínky dané lokality ("tvrdé" území) a území, ve kterém lze zřizování zařízení pro využití větrné energie vyloučit z územně-plánovacích důvodů ("měkká" území), určená pro regionální koncepci využití větrné energie, jsou uvedena a odůvodněna v příloze 2 ke kapitole 6.4.

- C 6.4.1 Zřizování významných zařízení pro využití energie větru a popis / stanovení k tomu určených oblastí ze strany směrného stavebního plánování je mimo graficky stanovené prioritní a vhodné oblasti „Využití energie větru“ vyloučeno.**

- C 6.4.2 Instalace nových zařízení pro využití energie větru, případně modernizace zařízení (repowering) uvnitř prioritních / vhodných oblastí „Využití energie větru“ s odstupem méně než 1 000 m od bytové zástavby ve ze stavebně-právního hlediska vnitřní oblasti, případně od stanovených stavebních oblastí s obytnou, případně smíšenou funkcí, je přípustná pouze v případech, pokud odstup od nejbližší obytné zástavby odpovídá minimálně pětinásobku celkové výše příslušného zařízení pro využití větrné energie (SH).**

- C 6.4.3 Nová instalace, případně modernizace zařízení (repowering) pro využití energie větru v prioritní a vyhrazené oblasti EW 29 povrchový důl Spreetal je přípustná teprve pro zrušení geotechnické uzávěry území, podléhající dozoru báňské správy.**

- C 6.4.4 Zřizování zařízení pro využití energie větru uvnitř následujících prioritních / vhodných oblastí pro využití energie větru je přípustné pouze tehdy, pokud budou dále určená stávající zařízení pro využití energie větru, nacházející se mimo prioritní / vhodnou oblast, odstraněna, případně odstraněna v rámci repoweringu:**

- EW_{Rep} 50 Deschka (severně od třešňové aleje) – odstranění větrné elektrárny východně od prioritní vhodné oblasti EW 20 Deschka
- EW_{Rep} 52 Schlegel – odstranění větrné elektrárny západně od obce Dittelsdorf případně jižně od obce Schlegel (vždy město Žitava)
- EW_{Rep} 53 Thonberg (východně od státní silnice S 94) – demontáž větrné elektrárny západně od prioritní / vhodné oblasti EW 21 Thonberg
- EW_{Rep} 54 Bernstadt (jižně a východně od EW 2) – demontáž větrné elektrárny severně od prioritní / vhodné oblasti EW 2 Bernstadt
- EW_{Rep} 55 Oberseifersdorf / Schanzberg - demontáž větrné elektrárny v bezprostředně navazujícím okolí prioritní oblasti EW_{Rep} 55.

Pro zřizování nových větrných elektráren musí být provedeno odstranění stávajících zařízení v poměru 1:1. Tento cíl platí pro uvedené prioritní / vhodné oblasti až do úplného odstranění přiřazených „starých zařízení“.

6.5 Obrana

Mapa: Část prioritní oblasti „Obrana“ Ve 1, nacházející se mimo území, které je řešeno aktualizací hnědouhelného plánu Nochten, je stanovena v mapě „Využití území“. Část prioritního území, nacházející se v území, pro které platí aktualizace hnědouhelného plánu Nochten (označené v tomto plánu jako prioritní oblast "Náhradní plocha pro Bundes-wehr") byla převzata z tohoto hnědouhelného plánu.

Regionální specifika

7 Lužicko-srbská sídelní oblast

Mapa: Obce a části obcí, patřících do lužicko-srbské sídelní oblasti regionu Horní Lužice-Dolní Slezsko, jsou popsány v mapě „Lužicko-srbská sídelní oblast“.

Pozn: Obec Schleife je v mapě „Struktura území“ ve spojení s Cílem Z 1.2.6 stanovena jako obec se specifickou funkcí „Lužicko-srbská kultura“.

Lužickosrbská verze kapitoly 7, seznam názvů obcí a částí obcí lužickosrbské sídelní oblasti regionu a seznam jezer Lužické jezerní krajiny s lužickosrbskými názvy v lužickosrbské sídelní oblasti jsou obsaženy v příloze ke kapitole 7.

C 7.1 V případě prostorově významných plánů a záměrů v lužicko-srbské sídelní oblasti je nutno respektovat historická a kulturní specifika této sídelní oblasti a jejích obyvatel.

C 7.2 V lužicko-srbské sídelní oblasti je nutno plánovat, realizovat a podporovat opatření na ochranu a podporu lužicko-srbského jazyka kulturní a kulturních statků a tradic. Je nutno podporovat iniciativy k revitalizaci lužicko-srbského jazyka prostřednictvím vzdělávání rodilými mluvčími.

C 7.3 Dodnes patrné sídelní formy a struktury se slovanským, případně lužicko-srbským vlivem a lužicko-srbské kulturní památky mají být zachovány a udržovány.

C 7.4 Obce nebo části obcí, v nichž má péče o lužicko-srbské tradice zvláštní význam, mají být podpořeny v rámci rozvoje cestovního ruchu tak, aby přispívaly ke kulturní pestrosti regionu.

C 7.5 Jako regionálně významná zařízení péče o kulturu, umění a tradice Lužických Srbů a jako centra na podporu lužickosrbského jazyka, kultury a cestovního ruchu mají být zachována, případně rozvíjena následující zařízení:

- Dům Lužických Srbů s Lužickosrbským informačním střediskem v Budyšině,
- Lužicko-srbské muzeum v Budyšině,
- Německo-lužicko-srbské národní divadlo v Budyšině,
- Lužicko-srbský ústav s centrální lužicko-srbskou knihovnou a lužicko-srbským kulturním archivem v Budyšině,
- Lužicko-srbský národní soubor v Budyšině,
- Dům Domovina v Hojeřicích,
- Krabatův mlýn ve Schwarzkollmu,
- Dvůr Zeißig-Hof in Zeißig,
- Dům Zejler-Smoler v obci Lohsa,
- Lužicko-srbské kulturní centrum, ánovaným Lužickým centrem etnických menších v obci Schleife,
- Dvůr Njepila Hof v obci Rohne,
- Dvůr Schusterhof v obci Trebendorf,
- Dům Měrcin-Nowak v obci Nechern,
- Víceúčelová hala (Jednota) v obci Crostwitz,
- Lužicko-srbské Rodinné a vzdělávací centrum LIPA v obci Schmerlitz,
- Školní muzeum "Korla Awgust Kocor" v obci Wartha.

Příloha 3 (Glosář odborných pojmů)

Pojem	Vysvětlení
Osy	Osy jsou nástrojem územního plánování, vyznačující se spojením dopravní a pásové infrastruktury a různé hustým střídáním koncentrace osídlení. V závislosti na funkci a charakteristice jsou rozlišovány spojovací osy a rozvojové osy. Spojovací a rozvojové osy nadregionálního významu jsou celozemsky významné osy, odrážející územní vazby saských aglomerací a vyšších center s vyššími centry a aglomeracemi v sousedních (spolkových) zemích a státech a zapojení do evropských sítí. Síť spojovacích a rozvojových os nadregionálního významu je doplňována sítí regionálních spojovacích a rozvojových os (členění zlenými předěly). (Kapitola 1.4 Spojovací a rozvojové osy)
Směrné stavební plánování	Komplexní územní plánování na obecní úrovni. Rozlišují se přípravné směrné stavební plány (územní plány měst / obcí) a závazné směrné stavební plány (regulační plány). Legislativní rámce jsou upraveny stavebním zákoníkem (Baugesetzbuch). Směrné stavební plány se řídí Cíli územního plánování (§ 1 odst. 4 stavebního zákoníku). I
Specifické funkce obcí	Funkce, dominující ekonomickému a sociálnímu charakteru obce, která není centrální obcí, a která z hlediska svého územně-strukturálního vlivu výrazně přesahuje vlastní obec, nebo v základních centrech funkce, která výrazně převládá nad ostatními funkcemi základního centra. (Kapitola 1.2. Obce se specifickou funkcí)
Hnědouhelný plán	V regionech, ve kterých probíhá těžba hnědého uhlí, se pořizuje pro každý jeden povrchový důl hnědouhelný plán, pro aktivní důl, v němž má být těžba ukončena, nebo pro lomy, ve kterých již ukončena byla má formu rámcového sanačního plánu. Hnědouhelné plány mají obsahovat především údaje k hranicím těžby a ovlivnění podzemních vod, znovuvyužití a rozvoji krajiny. Hnědouhelný plán je považován za dílčí regionální plán (§ 5 Saského zákona o zemském a územním plánování (SächsPLIG)).
Občanská vybavenost	Souhrnný pojem pro plošné zajištění statky a službami, klasifikovanými jako životně důležité, za sociálně únosných cen a v únosné dostupnosti. Konečný výčet všech součástí občanské vybavenosti není možný, navíc podléhají neustálým změnám v rámci proměn společnosti. Za zajištění občanské vybavenosti zodpovídá v mnoha základních oblastech stát, aniž by však sám musel být jejich zřizovatelem. Pro veřejnou sféru je pouze důležité, aby předmětné služby byly také skutečně poskytnuty.
Destinace	Destinace je území (region, místo, jednotlivý objekt), který si návštěvník (nebo management návštěvníků) vybere jako cíl své cesty. Destinace zahrnuje veškerá pro pobyt důležitá zařízení pro ubytování, stravování, zábavu a aktivity. Současně je produktem a jednotkou konkurenční soutěže - celkově se jedná o strategickou obchodní jednotku. (Zemský rozvojový plán 2013, odůvodnění Cíl Z 2.3.3.2). V rámci plánovacího regionu tvoří marketingová společnost pro Horní Lužici a Dolní Slezsko Marketing-Gesellschaft Oberlausitz-Niederschlesien mbH s r.o. (MGO) tak zvanou organizaci destinačního managementu, která jako zastřešující organizace zodpovídá za rozvoj a marketing cestovního ruchu. (Kapitola 3.4 Cestovní ruch a rekreace)
Vlastní rozvoj	Vývoj obce, vyplývající z přirozeného vývoje obyvatelstva a z nároků místního obyvatelstva na současné bydlení, a z nároků přiměřeného vývoje průmyslových podniků a zařízení služeb, který je základem pro vývoj stavebních ploch.
Vhodné oblasti	Oblasti, v nichž určitým, pro území významným opatřením nebo formám využití, které je nutno posoudit podle § 35 stavebního zákoníku, nebrání jiné pro území významné zájmy, přičemž tato opatření nebo formy využití navazují na jiném místě v řešeném území (§ 7 odst. 3 bod 3 zákona o územním plánování (ROG)). Podle § 2 odst. 1 Saského zákona o zemském a územním plánování (SächsPLIG) smějí být vhodné oblasti vymezovány pouze ve spojení s vymezením prioritních oblastí ve prospěch dotčených forem využití.
Požadavky územního plánování	Požadavky zahrnují Cíle územního plánování, Zásady územního plánování a ostatní požadavky územního plánování (§ zákona o územním plánování (ROG)).
Evropská územní spolupráce	Cíl "Evropská územní spolupráce" se od programového období 2007 až 2013 zaměřuje na posilování přeshraniční spolupráce prostřednictvím společných místních a regionálních iniciativ, na posílení nadnárodní spolupráce prostřednictvím opatření souvisejících s prioritami Společenství a přispívajících k integrovanému územnímu rozvoji a na posílení meziregionální spolupráce a výměny zkušeností na vhodné úrovni (čl. 3 odst. 2 bod 3 nařízení (ES) č. 1083/2006). Evropská územní spolupráce je financována z Evropského fondu pro regionální rozvoj. (Kapitola 2.2 Přehrániční spolupráce)
Oborové plánování, ovlivňující území	Plány, opatření a ostatní záměry odborných rezortů na nejrůznějších úrovních plánování (EU, federace, spolkové země, komunální politika), které zabírají území, nebo které ovlivňují územní rozvoj nebo funkci území (například doprava, technické zásobování a obslužnost, podpora hospodářství, bytová výstavba a rozvoj měst, zemědělská a ekologická politika).
Územní plán města / obce	Přípravný směrný stavební plán, představující pro celé území obce z hlediska obce žádoucí urbanistický rozvoj a zamýšlené využití ploch.
Volná krajina	Území kolem osídlených oblastí, ve kterých mají být rozvíjeny především formy využití, mající vztah ke krajině, nebo ekologické funkce.
Princip protiproudu	Princip územního plánování, podle kterého rozvoj, uspořádání a zajištění dílčích prostor musí zapadat do situace a požadavků celého území a musí zohledňovat rozvoj, uspořádání a zajištění celého území a situaci a požadavky jeho dílčích území (§ 1 odst. 3 zákona o územním plánování (ROG)).

Pojem	Vysvětlení
Zásady územního plánování	Obecné závěry k rozvoji, uspořádání a zajištění území. Jedná se o zadání pro rozhodování na nižších úrovních územního plánování. Zásady územního plánování mohou být pořízeny zákonem nebo ve formě ustanovení v územním plánu. Zásady územního plánování musejí být všemi veřejnými pořizovateli plánů v případě plánů a opatření, významných pro území, a při rozhodování orgánů veřejné správy o záměrech soukromých osob zohledněny podle příslušných platných předpisů (§ 2, § 3 odst 1 bod 3, § 4 zákona o územním plánování (ROG)).
Zelený předěl	Maloplošná oblast volné krajiny pro ochranu rekreačních funkcí v blízkosti sídel a pro zamezení srůstání těsně vedle sebe ležících sídelních oblastí, především v rámci os. Zelené předěly jsou Cíli územního plánování. Viz rovněž ➡ Regionální pás zeleně (Kapitola 5.6 Regionální pásy zeleně a předěly)
Integrovaný rozvoj venkova	Integrovaný rozvoj venkova je proces, podporovaný Svobodným státem Sasko a spolufinancovaný z prostředků EU, jehož cílem je rozvoj a posílení venkova. Po dobrých zkušenostech s programem rozvoje venkova z let 2007 - 2013 učinil Svobodný stát Sasko v programovém období EU 2014 - 2020 další krok a zahrnul úplnou realizaci integrovaného rozvoje venkova do rámců LEADER. Aktuálním podkladem jsou příslušné rozvojové strategie LEADER jako neformální nástroj plánování pro dané území během programového období EU 2023 - 2027 (viz rovněž https://www.laendlicher-raum.sachsen.de/)
Kulturní krajina	Kulturní krajina je výsledkem interakce mezi charakterem přírodního prostoru a lidským vlivem v průběhu historie. Dynamické změny jsou tedy zásadním znakem kulturní krajiny. (Kapitola 5.1. Sanace a rozvoj krajiny a 5.2 Ochrana kulturní krajiny)
Kulturní prostor	V případě kulturních prostorů se jedná o pět venkovských (v důsledku sloučení okresů) a tři urbánní kulturní prostory (Dražďany, Saská Kamenice, Lipsko), které jsou organizovány formou účelových sdružení a v jehož rámci jsou obce, v níž má účelový svaz své sídlo, kulturním prostorem a Svobodným státem Sasko společně financovány regionálně významné instituce a opatření. Kulturní prostor Horní Lužice - Dolní Slezsko je povinným účelovým svazem, příslušným pro tento region podle zákona o saských kulturních prostorech. (viz rovněž https://kulturraum-on.de)
Zemský rozvojový plán	Souhrnný a nadřazený územní plán pro celé území Svobodného státu Sasko. Obsahuje Zásady a Cíle územního plánování pro prostorové uspořádání a rozvoj a formou zapojení odborných plánů, významných pro území, představuje celkovou územně-plánovací koncepci pro Svobodný stát Sasko a úkoly pro regionální plánování (Regionální plán).
Zemské plánování	Část veřejné správy ve spolkových zemích, která pořizuje souhrnné nadmístní, nadřazené, Zásadám územního plánování odpovídající programy a plány a koordinuje plány a opatření, významné pro území.
Smlouva o zemském plánování	Smluvní ujednání pro přípravu a uskutečnění územních plánů nebo pro koordinaci a uskutečnění regionálních rozvojových koncepcí (§ 14 odst. 2 bod 1 zákona o územním plánování (ROG)). (Kapitola 1.1 Centrální obce a sdružení a 2.3 Regionální kooperace a interkomunální spolupráce)
Venkov	➡ Územní kategorie, zahrnující části Sasko, které se ve srovnání s aglomeracemi vyznačují řidším osídlením a nižší hustotou zástavby. (Zemský rozvojový plán, Kapitola 1.2 Kategorie území)
Krajinné plánování	Plánovací nástroj ochrany přírody a péče o krajinu, jehož úkolem je vypracovat, odůvodnit a v textové a mapové formě pro řešené území popsat a zobrazit cíle a pro jejich realizaci potřebná opatření ochrany přírody a krajiny. Stejně jako územní plánování je třístupňové (krajinný program, rámcový krajinný plán, komunální krajinný plán). Ve Svobodném státě Sasko je do územního plánování integrováno na nadmístní úrovni.
Koncepce a akční strategie pro územní rozvoj v Německu	Jejich zpracování je úkolem příslušného spolkového ministerstva ve spolupráci se spolkovými zeměmi. Konferencí ministrů, majících v gesci územní plánování (Ministerkonferenz für Raumordnung (MKRO)) dne 9. března 2016 schválené "Koncepce a akční strategie pro územní rozvoj v Německu 2016" - "Posílení konkurenceschopnosti", - "Zajištění občanské vybavenosti" - "Řízení využití území a udržitelný územní rozvoj" a - "Utváření klimatickou změnu a transformaci energetiky" představují strategický konsens pro budoucí územní rozvoj a odpovídají principu udržitelného rozvoje a územní soudržnosti. Akční strategie a přístupy, formulované v těchto koncepcích, mají poskytnout rámcové body pro jejich další konkretizaci. (viz rovněž https://www.bmwsb.bund.de/Webs/BMWSB/DE/themen/raumentwicklung/raumentwicklung-regionalpolitik/leitbilder/leitbilder-node.html)
Metropolitní region	Agglomerace s vysokým zahuštěním s nejméně 1 milionem obyvatel, které se měřeno ekonomickými kritérii jako je konkurenceschopnost, tvorba hodnoty, ekonomická síla a příjmy rozvíjejí velmi dynamicky a jsou současně i mezinárodně významné. V Německu bylo Konferencí ministrů, majících v gesci územní plánování v letech 1997, 2005 a 2006 vymezeno jedenáct území jako evropské metropolitní regiony (viz rovněž https://deutsche-metropolregionen.org)
Metropolitní region Střední Německo	Evropský metropolitní region "Střední Německo" (Mitteldeutschland) je přeshraniční kooperace, v níž se angažují z hlediska struktury určující podniky, města a okresy, komory a svazy, vysoké školy a výzkumné instituce ze Sasko, Sasko-Anhaltska a Durynska se společným cílem udržitelného rozvoje a marketingu tradičního hospodářského, vědeckého a kulturního regionu Středí Německo. (Zemský rozvojový plán 2013, kapitola 1.6 Přeshraniční spolupráce a evropský metropolitní region "Střední Německo") (viz rovněž www.mitteldeutschland.com)

Pojem	Vysvětlení
Konference ministrů, majících v gesci územní plánování (MKRO)	Grémium pro spolupráci mezi federací a spolkovými zeměmi, jehož členy jsou ministři zemských vlád a senátoři federace a spolkových zemí, do jejichž příslušnosti patří územní a zemské plánování. Tato konference projednává a koordinuje zásadní otázky územního plánování a územního rozvoje a vydává k důležitým tématům a sporným otázkám společná doporučení.
Spádová oblast středního centra	➡ Území s vazbami středního centra (Zemský rozvojový plán 2013, kapitola 1.3 Centrální obce a svazy a příslušná Mapa 2)
Udržitelný územní rozvoj	Nejvyšší koncepční představa územního plánování podle § 1 odst. 2 zákona o územním plánování (ROG). Udržitelný územní rozvoj uvádí do souladu sociální a hospodářské nároky na území s jeho ekologickými funkcemi a vede k trvalému, velkoplošnému a vyváženému uspořádání území.
Spádová oblast základního centra	➡ Území s vazbami základního centra (Kapitola 1.3 Centrální obce a svazy a příslušná mapa "Spádové oblasti")
Plánovací region	Plánovací region pod zemskou úrovní, pro které je podle § 13 odst. 1 bod 2 zákona o územním plánování pořízován vlastní územní plán (regionální plán). Vymezení plánovacích regionů je zakotveno v Saském zákoně o územním a zemském plánování (SächsLPlG). V Sasku jsou v současné době vymezeny čtyři plánovací regiony.
Primární integrace	Krajinný program a rámcový krajinný plán jsou součástí příslušných územních plánů. Ve Svobodném státě Sasko přebírá Zemské rozvojový plán (Landesentwicklungsplan) současně funkci krajinného programu a regionální plány podle § 6 saského zákona na ochranu přírody současně funkci rámcových krajinných plánů.
Plány a opatření, významná pro území	Plány včetně územních plánů, záměrů a ostatních opatření, které si nárokují území, nebo které ovlivňují územní rozvoj či funkci určitého území, včetně zajištění pro tyto účely určených veřejných finančních prostředků (§ 3 odst. 1 bod 6 zákona o územním plánování (ROG)).
Sledování území	Činnost územního plánování, zemského plánování a regionálního plánování, která průběžně sleduje, systematizuje a hodnotí veškeré pro území významné vývoje a tendence. Provádění sledování území a poskytování výsledků pro regionální a komunální pořizovatele a pro pořizovatele odborných plánů s ohledem na plány a opatření, významná pro území, a konzultace a poradenství pro tyto pořizovatele představuje neformální způsob spolupráce v rámci územního plánování (k tomu viz rovněž § 14 zákona o územním plánování (ROG) a § 17 Saského zákona o zemském a územním plánování (SächsLPlG)).
Zpráva o územním plánování	Zpráva o stavu zemského rozvoje, o provádění územních plánů a vývojových tendencích, kterou během každého volebního období předkládá Saskému zemskému sněmu nejvyšší orgán územního a zemského plánování (§ 17 odst. 1 Saského zákona o zemském a územním plánování (SächsLPlG)). Zpráva o územním plánování 2020 zahrnuje tématickou oblast "občanská vybavenost" (viz rovněž https://www.landentwicklung.sachsen.de/raumb Beobachtung-4189.html)
Území se specifickými potřebami	Území, v nichž z důvodů jejich polohy v území, plošného hornického využití nebo specifických ekologických zátěží životní podmínky nebo rozvojové předpoklady ve svém celku v poměru k zemskému průměru zaostaly, nebo v nichž se lze takového zaostávání obávat. K těmto územím patří především příhraniční oblasti při státní hranici s Polskem a s Českou republikou a území, v nichž byla utlumena a ukončena těžba hnědého uhlí, černého uhlí, těžba rud a uranu. (Kapitola 2.1 Území se specifickými potřebami)
Kategorie území	Území, vykazující z velké části jednotnou strukturu a která je proto nutno z hlediska jejich žádoucího rozvoje řešit jednotně. Podle Zemského rozvojového plánu 2013 (Kapitola 1.2 Kategorie území) jsou rozlišovány následující kategorie území: zahuštěná oblast, venkovská oblast a zahuštěná oblast na venkově. Kategorie území jsou stanoveny v Zemském rozvojovém plánu (§ 3 odst. 2 Saského zákona o zemském a územním plánování, Zemský rozvojový plán 2013, kapitola 1.2 Kategorie území)
Územní plánování	Souhrnné, nadmístní a mezioborové plánování za účelem uspořádání a rozvoje území včetně realizace těchto plánů. Úkol územního plánování je zakotven v § 1 odst. 1 zákona o územním plánování a § 1 Saského zákona o zemském a územním plánování (SächsLPlG).
Orgány územního plánování	Zemské orgány pro zemské plánování a pro realizaci územních plánů. Nejvyšším orgánem územního a zemského plánování je Saské státní ministerstvo regionálního rozvoje (Sächsisches Staatsministerium für Regionalentwicklung). Orgánem územního plánování je Zemské ředitelství Sasko (Landesdirektion Sachsen, § 19 Saského zákona o zemském a územním plánování).
Ustanovení právních předpisů	Právní předpisy v zákoně o územním plánování, ve stavebním zákoníku a v zákonech, upravujících oborové a odborné plánování, podle kterých je v případě plánů a opatření, významných pro území, nutno dodržet nebo zohlednit požadavky územního a zemského plánování nebo zapojit příslušné orgány územního plánování.
Územní plán	Souhrnné, nadmístní a mezioborové plány (§ 3 zákona o územním plánování (ROG), odst. 1 bod 7), souhrnný pojem pro plánování zemského rozvoje a regionální plány ve Svobodném státu Sasko.
Územně-plánovací řízení	Řízení pro ověření plánů a opatření, významných pro území, z hlediska únosnosti území ve smyslu § 1 nařízení o územním plánování (Raumordnungsverordnung, §§ 15, 16 a § 15 Saského zákona o zemském a územním plánování).
Regionální rozvoj	Souhrn všech aktivit pro rozvoj dílčích oblastí, především na základě interkomunální spolupráce. V rámci regionálního rozvoje je vyvíjeno úsilí o zapojení nejen veřejných orgánů a míst, ale i regionálních aktérů (soukromé subjekty, zástupci hospodářské sféry, nevládní organizace, sdružení a tak dále). Za účelem posílení regionálního rozvoje podporují orgány územního plánování a regionální plánovací svazy spolupráci veřejných a soukromých subjektů, které jsou pro realizaci územních plánů směřodonné. To může probíhat zejména v rámci regionálních rozvojových koncepcí, ppř. interovaných regionálních adaptačních strategií a jejich realizací a podporou dobrovolné spolupráce se sousedními plánovacími regiony, zeměmi a zahraničními státy (§ 14 zákona o územním plánování (ROG) a § 13 odst. 1 a 3 Saského zákona o územním plánování (SächsLPlG))

Pojem	Vysvětlení
	(Kapitola 2.1 Žemí se specifickými požadavky, 2.3 Regionální kooperace a interkomunální, 5.1 Rozvoj a sanace krajiny).
Regionální pás zeleně	Souvislá oblast volné krajiny v blízkosti osídlení s odlišnými ekologickými funkcemi nebo rekreačními možnostmi v přírodě, které se nesmí zastavět nebo využívat v rozporu s její funkcí. Regionální pásy zeleně představují cíle územního plánování. (Kapitola 5.6 Regionální pásy zeleně a předěly)
Regionální plánovací svaz	Subjekt veřejného práva, na který jsou Saským zákonem o zemském a územním plánování přeneseny úkoly v oblasti regionálního plánování. Členy svazu jsou města na úrovni okresu a okresy. Ve Svobodném státě Sasko existují následující regionální plánovací svazy - Regionální plánovací svaz Lipsko - Západní Sasko (RPV Leipzig-West Sachsen) - Plánovací svaz regionu Saská Kamenice (Planungsverband Region Chemnitz) - Regionální plánovací svaz Horní Polabí / východní Krušnohoří (RPV Oberes Elbtal/Ostergelbirge) a - Regionální plánovací svaz Horní Lužice - Dolní Slezsko (RPV Oberlausitz-Niederschlesien/Hornja Łužica-Delnja Šleska). § 9 Saského zákona o zemském a územním plánování
Regionální rozvojová koncepce	Komunální hranice přesahující neformální koncepce pro koordinaci aktivit, jejímž účelem je rozvoj kooperačního prostoru. Jedna z forem neformálního souboru nástrojů pro rozvoj (dlíčího) regionu a územní spolupráce. Regionální rozvojové koncepce mohou přispět k přípravě nebo realizaci územních plánů nebo jiných plánů a opatření, významných pro území (Zákon o územním plánování (ROG) §13 odst. 2 bod 2 a § 13 odst. 1 Saského zákona o zemském a územním plánování, část II bod 1 a Příloha ke Směrnici Saského státního ministerstva vnitra na podporu regionálního rozvoje (Richtlinie des Sächsischen Staatsministeriums des Innern zur Förderung der Regionalentwicklung (FR-Regio))).
Regionální plán	Regionální územní plán. Územně a věcně dotváří zemský rozvojový plán a obsahuje zásady a cíle územního plánování pro územní uspořádání a rozvoj pro určitý plánovací region. Je zásadním spojovacím článkem mezi nadmístními představami o rozvoji země a konkrétním určením využití území na místní úrovni (směrné stavební plánování)
Rámcový sanační plán	☛ Hnědouhelný plán
Ostatní požadavky územního plánování	Požívané cíle územního plánování, výsledky formálních řízení zemského plánování, jako například územně – plánovací řízení a stanoviska zemského plánování (§ 3 odst. 1 bod 4 bod 3 zákona o územním plánování (ROG)).
Transevropské sítě (TEN)	Budování a rozvoj transevropských sítí má rozhodujícím způsobem přispět k realizaci a rozvoji jednotného evropského vnitřního trhu a k podpoře hospodářské, sociální a územní soudržnosti. Kromě významných transevropských sítí zahrnují rovněž telekomunikační a energetické sítě. (Zemský rozvojový plán 2013, kapitola 1.6 Přeshraniční spolupráce a evropský metropolitní region "Střední Německo" a 2.1.2 Zapojení Sasko v Evropě a do evropské územní spolupráce.
Nositelé veřejných zájmů	Správní orgány nebo subjekty, kterým jsou zákonem přiděleny veřejné úkoly. Patří sem rovněž soukromé subjekty (například DB AG a.s.), ale žádné instituce, které zastupují čistě soukromé zájmy (jako například zaměstnanecké svazy, hospodářské svazy apod.). § 6 odst. 1 věta 1 Saského zákona o zemském a územním plánování (SächsLPlG) obsahuje výčet všech nositelů veřejných zájmů, které je nutno v rámci pořizování územních plánů zapojit do jeho projednávání.
Posuzování vlivu na životní prostředí	V rámci pořizování územních plánů je příslušný orgán povinen provést posuzování vlivu na životní prostředí. V jeho rámci jsou zjišťovány a ve Zprávě o vlivu na životní prostředí popisovány a vyhodnocovány předpokládané významné vlivy územního plánu na předměty ochrany ve smyslu § 2 odst. 1 nařízení o posuzování vlivu na životní prostředí. V případě územních plánů přitom není prováděno posuzování vlivů na životní prostředí (EIA), ale jsou posuzovány vlivy plánu na životní prostředí (SEA). Posuzování vlivu na životní prostředí zahrnuje rovněž posouzení vlivu na cíle ochrany lokalit významných pro společenství (evropsky významné lokality, EVL) a na evropské ptačí oblasti (SPA). § 8 zákona o územním plánování. (Zpráva o vlivu regionálního plánu na životní prostředí)
Zahuštěné oblasti na venkově	☛ Kategorie území, zahrnující části venkova s podílem sídelních a dopravních ploch více než 10% jako okrajových území aglomerací nebo jako souvislé území s minimálně 10 000 obyvateli. (Zemský rozvojový plán 2013, kap. 1.2. Kategorie území). (Zemský rozvojový plán 2013, kapitola 1.2. Kategorie území).
Agglomerace	☛ Kategorie území, vykazující vysoký podíl sídelních a dopravních ploch a vysokou hustotu obyvatel a osídlení. Mezi další předpoklady patří souvislé území s nejméně 150.000 obyvateli. Mezi znaky aglomerací patří vysoká koncentrace obyvatelstva, obytných budov, pracovišť, tratí, zařízení a institucí technické a sociální infrastruktury a s vysokou vnitřní provázaností (Zemský rozvojový plán 2013, kapitola 1.2. Kategorie území).
Území s vazbami	Oblast v území, v níž je vybavenost pro obyvatelstvo zajišťována příslušnou centrální obcí v těch případech, kdy příslušná zařízení v obcích, které patří k danému území s vazbami, nejsou nosná, případně přípustná (obchod, služby, (sociální) infrastruktura). V případě funkcí ve vztahu k vybavenosti se ve Svobodném státě Sasko rozlišují spádové oblasti středních center a spádové oblasti základních center.

Pojem	Vysvětlení
Uzly veřejné osobní dopravy	Body, které jsou zpravidla obsluhovány nejméně dvěma pravidelnými linkami veřejné osobní dopravy a umožňující dopravně smysluplný územní a časový přestup. V širším smyslu jsou míněna rovněž nástupní místa veřejné osobní dopravy, vhodná zejména jako nástupní místa kolejové veřejné osobní dopravy, případně jako nástupní místa s atraktivním přechodem na individuální motorizovanou dopravu a cyklistickou dopravu.
Obslužné a sídelní jádro	Souvisle zastavěná část obce, která vzhledem ke své stávající funkci, příslušným možnostem rozvoje, dosažitelnosti (u centrálních obcí pro obyvatelstvo ve spádové oblasti) a vzhledem ke svému dopravnímu spojení veřejnou hromadnou dopravou, nabízí předpoklady pro koncentrované služby obyvatelstvu (u centrálních obcí pro obyvatelstvo ve spádové oblasti) v únosné vzdálenosti od obytných oblastí. (Zemský rozvojový plán 2013, kapitola 1.3 Obslužná a sídelní jádra).
Vyhrazené oblasti	Vyhrazené oblasti podle jsou oblasti, v nichž je třeba určitým, pro území významným funkcím či formám využití při zvažování s konkurujícími funkcemi nebo formami využití přisoudit mimořádnou váhu (Sídelní a zásobovací jádra jsou stanovena v regionálních plánech v případě, kdy je potřeba nadmístní úpravy odůvodněna z hlediska územního plánování (§ 7 odst. 3 bod 2 zákona o územním plánování (ROG)). Jedná se o zásady (G, Grundsatz) územního plánování.
Prioritní oblasti	Oblasti, které jsou předpokládány pro určité, pro území významné funkce či formy využití, a pro které jsou jiné pro území významné funkce nebo formy využití vyloučeny v případě, pokud nejsou s prioritními funkcemi slučitelné (§ 7 odst. 3 bod 1 zákona o územním plánování (ROG)). Jedná se o cíle (Z, Ziel) územního plánování.
Centrální obce	Obce, které vzhledem k počtu obyvatel, velikosti spádové oblasti, poloze v území, funkci a komplexnosti vybavení představují ústřední místa hospodářského, sociálního a kulturního života ve Svobodném státě Sasko. V souladu se svou funkcí a začleněním do systému centrálních obcí přebírají úkoly za obce ve své spádové oblasti. V Zemském rozvojovém plánu jsou stanovena vyšší a střední centra a v regionálních plánech pak základní centra. (Kapitola 1.1. Centrální obce a sdružení a Zemský rozvojový plán 2013, kapitola 1.3 Centrální obce a sdružení)
Sdružení centrálních obcí	Společné zajišťování funkcí centrální obce nejméně dvěma obcemi, předpokládající koordinaci a interkulturní spolupráci na základě smluvních ujednání. (Kapitola 1.1. Centrální obce a sdružení a Zemský rozvojový plán 2013, kapitola 1.3 Centrální obce a sdružení)
Řízení o odchylce od cíle územního plánování	Od cílů územního plánování se lze odchýlit pouze tehdy, pokud je odchylka z územně-plánovacího hlediska odůvodnitelná a pokud není dotčen základní rámec plánu. Ve Svobodném státě Sasko je navíc stanoveno, že odchýlení se od cíle územního plánování podléhá schválení orgánem územního plánování v rámci samostatného řízení (§ 6 odst. 2 zákona o územním plánování (ROG), § 16 Saského zákona o zemském a územním plánování (SächsLPlG)).
Cíle územního plánování	Závazná zadání ve formě územně a věcně určených nebo určitelných, pořizovatelem zemského nebo regionálního plánování definitivně zvažovaných ustanovení v textové nebo výkresové podobě v územních plánech pro rozvoj, uspořádání a zajištění území. Cíle územního plánování musí veřejné subjekty respektovat ve svých plánech a opatřeních významných pro území a v případě určitých rozhodnutí orgánů veřejné správy o plánech a opatřeních soukromých subjektů. Kromě toho existuje povinnost, upravit směrné stavební plánování podle Cílů územního plánování (§ 1 odst. 4 stavebního zákoníku). Je nutno rozlišovat tak zvané „Povinné závazné cíle“, cíle „Závazné cíle“ a „Cíle působení“. V případě „povinné závazného cíle“ jsou ustanovení plánu povinné závazné. Lze je překonat pouze v rámci řízení o odchylce od Cílů územního plánování. „Závazné cíle“ jsou jako ustanovení rovněž závazné, umožňují však se pro atypické případy odchýlit od ustanovení plánu i bez řízení o odchylce od Cílů územního plánování. Atypický případ nastává tehdy, pokud při objektivním posouzení konkrétního příkladu není trvání na Cíli s přihlédnutím k celkovým závěrům plánu ospraveditelné. Od těchto závazných cílů je nutno odlišovat cíle poměrem pravidel a výjimek. K tomu, aby se tyto cíle územního plánování staly závaznými, musí pořizovatel plánu určit jak řádný případ, ale i výjimku, nebo ji předepsat jako určitelnou. Na rozdíl od závazných cílů je totiž výjimka u těchto cílů pro pořizovatele při schvalování plánů již patrná. „Cíle působení“ se týkají plánů a opatření, jejichž realizace není v moci jejich adresáta. Toho lze pouze zavázat k tomu, aby využil svých možností vlivu (například dotační programy) na ty subjekty, které mohou plány a opatření zrealizovat (§ 3 odst. 1 bod 2, § 4 odst. 1, § 6 odst. 1 zákona o územním plánování (ROG)).